

Openbare versie

Santander Consumer Finance S.A.
Vliegend Hertlaan 77
3526 KT UTRECHT

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	1 van 72
Telefoon	[...]
E-mail	[...]
Betreft	Besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete

Geacht bestuur,

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) heeft besloten aan Santander Consumer Finance S.A. (**SCF**) een bestuurlijke boete van € 3.700.000 op te leggen wegens overtreding van:

- artikel 4:34, eerste lid, van de Wet op het financieel toezicht (**Wft**) op 17 augustus en 20 december 2021;
- artikel 4:34, eerste lid, juncto artikel 113, eerste lid, van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (**BGfo**) op 12 juli en 14 september 2021; en
- artikel 4:34, tweede lid, Wft op 17 augustus, 20 oktober, 26 oktober, 28 oktober en 13 december 2021.

Samenvatting

SCF is een in Spanje gevestigde kredietaanbieder die sinds 29 november 2021 via een bijkantoor in Nederland consumptief krediet aanbiedt. Hiermee heeft zij de activiteiten voortgezet van haar rechtsvoorganger Santander Consumer Finance Benelux B.V. (**SCFB**). Bij het aanbieden van krediet moet SCF zich houden aan de regels op het gebied van consumptief krediet. De AFM houdt toezicht op deze normen om consumenten te beschermen tegen leningen die niet verantwoord zijn. Het is namelijk belangrijk dat de kredietnemer na het betalen van rente en aflossing van de (nieuwe) lening voldoende overhoudt om van te leven. De AFM heeft bij SCF risicogestuurd tien klantdossiers opgevraagd, om te kunnen beoordelen in hoeverre SCF zich aan de kredietregels heeft gehouden. In acht van deze klantdossiers heeft de AFM geconstateerd dat SCF onvoldoende informatie had ingewonnen om te beoordelen of het verstrekte krediet verantwoord was, en/of dat SCF een te hoog krediet had verstrekt. In totaal was sprake van negen overtredingen:

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	2 van 72

- in twee dossiers won SCF voor het sluiten van de kredietovereenkomst onvoldoende informatie in over de financiële positie van de consument (overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft);
- in twee dossiers beschikte SCF voor het sluiten van de overeenkomst niet over voldoende schriftelijke of op een andere duurzame drager vastgelegde informatie over de financiële positie van de consument (overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo);
- in vijf dossiers verstrekke SCF een krediet terwijl dat met het oog op overkreditering niet verantwoord was (overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft).

De AFM beschouwt deze overtredingen als ernstig. Daarnaast geldt dat de AFM ook al in 2019 een boete heeft opgelegd vanwege overtredingen van de kredietregels, door SCFB. De AFM heeft besloten om SCF voor de negen overtredingen gezamenlijk één bestuurlijke boete op te leggen. De boete is vanwege de recidive verhoogd en uiteindelijk vastgesteld op € 3.700.000.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 3 van 72

Inhoudsopgave

1	Betrokken rechtspersonen	5
2	Verloop van het onderzoek en boeteprocés	5
3	Relevante toezichthistorie	7
4	Wettelijk kader	8
4.1	Wet op het financieel toezicht.....	8
4.2	Besluit Gedragtoezicht financiële ondernemingen Wft	9
4.3	Leennormenmethodiek.....	9
4.3.1	Maximale kredietruimte	10
4.3.2	Inkomen	11
4.3.3	Berekening van de leennorm, inclusief inkomensafhankelijke opslag.....	14
4.3.4	Surplus voor eigenwoning- en autobezit	15
4.3.5	Vaststellen lasten.....	16
4.3.6	Verificatie van inkomen en lasten	17
5	Feiten	17
5.1	Acceptatiehandboek SCF	17
5.1.1	Acceptatie- en verificatiebeleid SCF	17
5.1.2	Acceptatiecriteria.....	17
5.1.3	Bepalen en vaststellen netto maandinkomen	19
5.2	Vragenformulier Automotive.....	21
5.3	Vragenformulier non-automotive	22
5.4	Klantdossiers.....	22
6	Zienswijze SCF.....	23
7	Beoordeling	26
7.1	Inleiding en beoordelingskader.....	26
7.2	Klantdossiers.....	27

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 4 van 72

7.2.1	Dossier 1.....	27
7.2.2	Dossier 2.....	33
7.2.3	Dossier 4.....	38
7.2.4	Dossier 5.....	42
7.2.5	Dossier 6.....	44
7.2.6	Dossier 7.....	46
7.2.7	Dossier 8.....	53
7.2.8	Dossier 10.....	57
7.2.9	Conclusie	60
7.3	Waarom legt de AFM hier een boete op?.....	60
7.4	Resterende aspecten zienswijze	63
8	Besluit	64
8.1	Besluit tot boeteoplegging	64
8.2	Hoogte van de boete	65
8.2.1	Regime omzetgerelateerde boete	65
8.2.2	Stappenplan	66
8.3	Betaling van de boete.....	68
8.4	Openbaarmaking van de boete.....	69
8.4.1	Uitzonderingsgronden	69
8.4.2	Wijze van publicatie	70
8.4.3	Publicatiemoment.....	71
8.4.4	Overige publicatiemomenten	71
9	Hoe kunt u bezwaar maken?	72

Bijlagen

Bijlage 1: Openbare versie van het besluit

Bijlage 2: Persbericht bij publicatie van het besluit

Bijlage 3: Weergave actuele stand van zaken

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	5 van 72

1 Betrokken rechtspersonen

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste bij deze zaak betrokken rechtspersonen.

- **Santander Consumer Finance S.A. (SCF)**
SCF is een Spaanse vennootschap, gevestigd op Av. de Cantabria s/n-Edificio Dehesa planta 1a, 28660, Boadilla del Monte en geregistreerd in het Spaanse handelsregister onder nummer 081674456. SCF maakt deel uit van de Santander Groep, waarvan de beursgenoteerde onderneming Banco Santander S.A. (**Banco Santander**) de ultieme moedervenootschap is.¹ SCF beschikt over een inkomend bancaire Europees paspoort, op grond waarvan het haar onder meer is toegestaan om in Nederland consumptief krediet aan te bieden.
- **Santander Consumer Finance S.A., Branche Nederland (SCF)(Branche NL)**
Branche NL is gevestigd op het adres Vliegend Hertlaan 77, 3526 KT Utrecht en geregistreerd in het handelsregister van de Kamer van Koophandel (**KvK**) onder nummer 84418966. Branche NL is het Nederlandse bijkantoor van SCF, en valt voor haar activiteiten vanuit dit bijkantoor in Nederland onder het Wft-toezicht van de AFM. SCF is als vergunninghoudende financiële dienstverlener de verantwoordelijke juridische entiteit inzake de naleving van de Wft door het bijkantoor.
- **Santander Consumer Finance Benelux B.V. (SCFB)**
SCFB was een in Nederland op het adres Vliegend Hertlaan 77 te 3526 KT Utrecht gevestigde onderneming en geregistreerd in het handelsregister van de KvK onder nummer 30076284. SCFB beschikte over een vergunning van de AFM om onder meer consumptief krediet aan te bieden. Per 29 november 2021 is SCFB door een juridische fusie opgegaan in SCF en heeft zij haar vergunning van de AFM laten intrekken. SCF heeft de activiteiten van SCFB op de Nederlandse markt via haar bijkantoor Branche NL voortgezet.

2 Verloop van het onderzoek en boeteproses

Op 14 maart 2022 heeft de AFM aan SCF een informatieverzoek verstuurd in het kader van een thematisch onderzoek naar verantwoorde verstrekking van consumptief krediet. De AFM heeft daarin – kort weergegeven – verzocht om:

- antwoorden te formuleren op vragen over het acceptatiebeleid en over risk & control-maatregelen;
- stukken te verstrekken ter onderbouwing van de antwoorden, waaronder het acceptatiebeleid en risk & control-beleid;

---

¹ Zie: [Annual Report ENG 2023 \(santander.com\)](https://www.santander.com), p. 794.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	6 van 72

- een overzicht te verstrekken van alle verstrekte consumptieve kredieten tussen 1 juli 2021 en 31 december 2021 inzake automotive² (**Productieoverzicht Auto**) en non-automotive³ (**Productieoverzicht non-Auto**) (samen aangeduid als **Productieoverzichten**).

Op 15 april 2022 heeft SCF op het informatieverzoek gereageerd en daarbij onder meer de Productieoverzichten verstrekt. Op basis van de Productieoverzichten heeft de AFM tien dossiers risicogestuurd geselecteerd voor dossieronderzoek, waarvan vijf dossiers inzake reguliere kredieten en vijf dossiers inzake kredieten verbonden aan autofinanciering (automotive). Op 29 april 2022 heeft de AFM SCF verzocht om ten aanzien van de geselecteerde dossiers een Self-Assessment (**SA**) in te vullen en daarbij alle relevante stukken en informatie aan de AFM te verstrekken.

Op 28 mei 2022 heeft SCF de ingevulde SA's en de relevante stukken per dossier aan de AFM verstrekt. Naar aanleiding daarvan heeft er op initiatief van de AFM tussen 18 juli 2022 en 26 juli 2022 telefonisch en per e-mail tussen SCF en de AFM contact plaatsgevonden over de toepassing van de 'Leennormenmethodiek' (zie toelichting in paragraaf 4.3). De AFM heeft SCF erop gewezen dat zij de inkomensafhankelijke opslag onjuiste berekende door ook voor modale inkomens (in plaats van alleen 1,5 keer modaal) de inkomensafhankelijke opslag af te toppen op de maximale leennorm. In een gesprek hierover op 1 augustus 2022 heeft SCF aangegeven dat zij haar proces hierop per 15 juli 2022 heeft aangepast.

Op 12 december 2022 heeft de AFM de marktbrede uitkomsten van het onderzoek schriftelijk met SCF gedeeld. De brief bevat ook de belangrijkste bevindingen over het risk & control raamwerk van SCF. De bevindingen inzake het acceptatiebeleid en dossieronderzoek zouden nog op een later moment worden teruggekoppeld.

Op 14 maart 2023 heeft de AFM een aanvullend informatieverzoek aan SCF verstuurd, omdat in de door SCF aangeleverde dossierstukken onderliggende informatie ontbrak, namelijk BKR-overzichten en klantvragenformulieren ten behoeve van de kredietwaardigheidstoets. De AFM heeft voor van elk van de tien geselecteerde dossiers gevraagd om (i) een afschrift (zoals screenshots uit de systemen) van alle vragen en antwoorden die bij de aanvrager(s) zijn ingewonnen ten behoeve van het vaststellen van de financiële positie en (ii) een overzicht van de BKR-geregistreerde kredietlasten van de aanvrager(s) op het moment van het aangaan van het krediet.

Op 28 maart 2023 heeft SCF op het aanvullende informatieverzoek gereageerd en daarbij diverse stukken aangeleverd.

---

² Dit betreft een overzicht inzake autofinancieringen.

³ Dit betreft een overzicht inzake kredieten (anders dan autofinancieringen).

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	7 van 72

Op 16 mei 2023 heeft de AFM een tweede aanvullend informatieverzoek aan SCF verstuurd omdat zij stukken miste ter onderbouwing van de door SCF verstrekte SA's. De AFM heeft ten aanzien van elk van de tien geselecteerde dossiers verzocht om (i) screenshots, of een onbewerkte uitdraai, van de vastlegging in de systemen van de kredietaanvraag met daarbij de door de klant opgegeven informatie en (ii) screenshots, of een onbewerkte uitdraai, van de vastlegging in de systemen van de berekening van de inkomens- en lastentoets (ILT) door de desbetreffende kredietbeoordelaar(s) en eventuele latere correcties. In het informatieverzoek heeft de AFM aan SCF aangegeven dat zij alleen verplicht is informatie te verstrekken voor zover deze niet op wilsafhankelijke informatie betrekking heeft.

Op 5 juni 2023 heeft SCF op het tweede aanvullende informatieverzoek gereageerd. De reactie bevatte de verzochte screenshots en twee overzichten met de door de klant in het vragenformulier ingevulde informatie en de door de desbetreffende kredietbehandelaar bewerkte klantinformatie, voor automotieve en reguliere kredieten.

Op 15 december 2023 heeft de AFM haar voornemen kenbaar gemaakt om aan SCF een bestuurlijke boete op te leggen vanwege – kort samengevat – overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft (juncto artikel 113 BGfo) en artikel 4:34, tweede lid, Wft.

Op 7 maart 2024 heeft SCF, bijgestaan door haar gemachtigden, mondeling en schriftelijk haar zienswijze op dit voornemen gegeven.

3 Relevante toezichthistorie

Op 30 augustus 2019 heeft de AFM aan SCFB een bestuurlijke boete van € 1.125.000 opgelegd wegens overtreding van artikel 4:34, eerste en tweede lid, Wft in de periode van 6 februari 2016 tot en met 26 oktober 2016 en in de periode van 31 oktober 2017 tot en met 23 november 2017. De AFM had dertig klantdossiers risicogestuurd geselecteerd en onderzocht. In tien van die dertig dossiers had de AFM tekortkomingen geconstateerd: in drie dossiers had SCFB voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst onvoldoende informatie ingewonnen over de financiële positie van de consument (overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft) en in zeven andere dossiers had SCFB de consument krediet verstrekt terwijl dat met het oog op overkreditering niet verantwoord was (overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft).

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 8 van 72

4 Wettelijk kader

4.1 Wet op het financieel toezicht

In artikel 4:34, eerste en tweede lid, Wft is het volgende bepaald:

1. *Voor de totstandkoming van een overeenkomst inzake krediet, of een belangrijke verhoging van de kredietlimiet, dan wel de som van de bedragen die op grond van een bestaande overeenkomst inzake krediet aan de consument ter beschikking zijn gesteld, wint een aanbieder van krediet in het belang van de consument informatie in over diens financiële positie en beoordeelt hij, ter voorkoming van overkreditering van de consument, of het aangaan van de overeenkomst onderscheidenlijk de belangrijke verhoging verantwoord is.*
2. *De aanbieder gaat geen overeenkomst inzake krediet aan met een consument en gaat niet over tot een belangrijke verhoging van de kredietlimiet of de som van de bedragen die op grond van een bestaande kredietovereenkomst aan de consument ter beschikking zijn gesteld indien dit, met het oog op overkreditering van de consument, onverantwoord is.*

In de Memorie van Toelichting bij artikel 4:34 Wft is het volgende opgenomen:⁴

In de toelichting op [de voorloper van artikel 4:34 Wft] is aangegeven dat de aanbieder van krediet om tot een goede beoordeling van de financiële positie van de consument te komen, inzicht moet hebben in zowel de inkomsten, bijvoorbeeld de bron en hoogte van de inkomsten van de consument of relevante derden, als bepaalde vaste uitgaven van de consument, zoals de huur dan wel de hypotheeklasten, alimentatie en ziektekostenverzekering. Een zwakke of onzekere positie, bijvoorbeeld van jongeren met een laag inkomen, zal er eerder toe leiden dat het aangaan van een overeenkomst inzake krediet onverantwoord is in het kader van het voorkomen van overkreditering van de betrokken consument.

In het tweede lid van artikel 4:34 is uitdrukkelijk vastgelegd dat er geen krediet mag worden verleend indien dit met het oog op voorkoming van overkreditering van de consument onverantwoord is. De aanbieder van krediet baseert zich daarbij op de informatie die verzameld is op grond van het bij en krachtens het eerste lid bepaalde.

---

⁴ Zie: Kamerstukken II 2005/06, 29 708, nr. 19, p. 524.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	9 van 72

In artikel 4:34, eerste en tweede lid, Wft is artikel 8, eerste lid, van de Richtlijn 2008/48/EG inzake kredietovereenkomsten voor consumenten (**Richtlijn Consumentenkrediet**) verwerkt.⁵

4.2 Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft

Op basis van artikel 4:34, derde lid, Wft is artikel 113 BGfo vastgesteld. Het eerste lid van deze bepaling luidt als volgt:

Een aanbieder van krediet gaat met een consument geen overeenkomst inzake krediet aan waarvan het totale kredietbedrag meer dan € 1000 bedraagt, indien hij niet beschikt over voldoende schriftelijke of op een andere duurzame drager vastgelegde informatie aangaande de financiële positie van de consument om, ter voorkoming van overkreditering, te kunnen beoordelen of het aangaan van de overeenkomst verantwoord is.

4.3 Leennormenmethodiek

De in artikel 4:34 Wft neergelegde regels voor verantwoorde kredietverlening bevatten een open norm. Voor consumptief krediet is deze norm nader ingevuld in de Leennormenmethodiek die (inhoudelijk identiek) is gevoegd bij de gedragscodes van de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland (**VFN**) en de Nederlandse Vereniging van Banken (**NVB**) (tezamen de **Gedragscodes**). De AFM beschouwt deze Leennormenmethodiek als een minimale invulling van de open normen uit artikel 4:34 Wft.⁶ Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (**CBb**) heeft in een uitspraak van 28 november 2013 bepaald dat de AFM de (toenmalige) gedragscode van de VFN als minimale invulling van de open normen van artikel 4:34 Wft mocht hanteren.⁷ SCF was voor de hier relevante periode aangesloten bij de VFN en daarmee gebonden aan de Gedragscodes. Meer specifiek ging het in de voor dit besluit relevante periode om de gedragscode van de VFN per 1 april 2021.⁸ Deze gedragscode schreef voor dat kredietverstrekkers bij het aanbieden van krediet minimaal moesten uitgaan van de bij de gedragscode opgenomen Leennormenmethodiek, en dat het hen vrij stond om striktere en/of aanvullende leennormen te hanteren.

---

⁵ Zie *Kamerstukken II*, 2009/10, 32.339, nr. 3.

⁶ Zie <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/kredietaanbieders/algemene-informatie/normen-voor-verantwoorde-kredietverlening>. Als een kredietaanbieder niet bij de VFN of de NVB is aangesloten, is zij niet gebonden aan de Gedragscodes. De aanbieder kan dan op eigen wijze invulling geven aan de open normen ter voorkoming van overkreditering. De AFM ziet er dan wel op toe dat de afwijkende invulling van de open norm minimaal dezelfde zichtbare bescherming biedt tegen overkreditering als de Leennormenmethodiek in de Gedragscodes.

⁷ CBb 28 november 2013, ECLI:NL:CBB:2013:260. Zie ook: *Kamerstukken II* 1986-87, 19 785, nr. 3, p. 44. Zie ook: Rb. Rotterdam 28 november 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:9270.

⁸ Wanneer hierna wordt verwezen naar de gedragscode of de Leennormenmethodiek dient men respectievelijk de gedragscode of de daarin als bijlage opgenomen Leennormenmethodiek per 1 april 2021 te lezen.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 10 van 72

Bij de Leennormenmethodiek was destijds ook een document genaamd 'FAQ en toelichting Leennormen – 05-02-2021' (**FAQ/toelichting**) opgenomen, waarin veelgestelde vragen en een toelichting stonden, inclusief voorbeeldberekeningen. In de FAQ/toelichting werd uitgelegd dat de voorbeeldberekeningen een extra dienstverlening zijn en dat de tekst in de maandelijkse ledencirculaire en de FAQ/toelichting leidend is.

De Leennormenmethodiek houdt – kort gezegd – in dat de financiële positie van de klant wordt vastgesteld, om vervolgens de leennorm en daarmee de maximale kredietruimte te berekenen. De AFM licht dit hieronder toe, voor zover van belang voor dit besluit.

4.3.1 Maximale kredietruimte

Volgens de Leennormenmethodiek worden alle lasten, de leennorm en eventueel surplus in verband met eigenwoningbezit of autobezit van het totaal inkomen afgetrokken. Dat leidt tot de beschikbare maandruimte voor krediet, ook wel aangeduid als de aflossingscapaciteit van de consument. Aan de hand daarvan kan de maximale kredietruimte worden vastgesteld.

In paragraaf 5 van de Leennormenmethodiek staat het volgende inzake het vaststellen van de maximale kredietruimte:

Voor nieuw af te sluiten Doorlopende Kredieten geldt dat de maandlast die wordt gehanteerd om de maximale kredietruimte van de consument te bepalen minimaal op 2% wordt gesteld. De kredietaanbieder kan doorlopende kredieten aanbieden die een maandelijkse termijn kennen die lager ligt dan 2%. Bij het bepalen van het maximaal af te sluiten krediet dient de kredietaanbieder voor doorlopende kredieten echter uit te gaan van een maandelijkse termijn van minimaal 2% van de kredietsom. In de bovengenoemde situaties mag de werkelijke last niet hoger zijn dan de berekende aflossingscapaciteit conform de leennormenmethodiek. (...). De maximale kredietruimte voor een Doorlopend Krediet wordt bepaald door de aflossingscapaciteit te vermenigvuldigen met factor 50.

Voor nieuw af te sluiten Aflopende Kredieten kan de aanbieder bij het bepalen van de maximaal te verstrekken kredietsom uitgaan van een fictieve maandlast van 2% van de kredietsom. De kredietaanbieder kan ook uitgaan van de werkelijke maandlasten van het nieuw af te sluiten Aflopende Krediet. In beide situaties mag de werkelijke last niet hoger zijn dan de berekende aflossingscapaciteit conform de leennormenmethodiek. (...)

Daar waar de aanbieder de werkelijke maandlasten van een nieuw af te sluiten Aflopend Krediet wenst te hanteren bij het bepalen van het maximaal te verstrekken krediet gelden twee aanvullende

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 11 van 72

bepalingen. De te hanteren maandlast mag niet lager zijn dan 2% van de slottermijn, en de te hanteren maandlast mag niet lager zijn dan de werkelijke last van een vergelijkbaar Aflopend Krediet met een looptijd van 96 maanden.

4.3.2 Inkomen

4.3.2.1 Vaststellen van het inkomen

Voor het bepalen van de toegestane kredietruimte is informatie nodig over het inkomen van de consument. In hoofdstuk 3 van de Leennormenmethodiek is vermeld dat het inkomen dat gebruikt wordt voor de berekening van de maximale toegestane maandlast, wordt gebaseerd op het netto inkomen (inclusief vakantietoeslag) van de consument vermeerderd met enkele toeslagen, alimentatie en bepaalde vermogenscomponenten. Paragraaf 3.1 van de Leennormenmethodiek noemt onder meer de volgende inkomensbronnen die in de kredietbeoordeling kunnen worden betrokken:

- *Inkomen uit arbeid;*
- *Inkomen uit AOW, Pensioen;*
- (...)
- *Overige overheidsuitkeringen waarbij uitkeringsduur gelijk is aan of langer is dan looptijd lening.*
- *Inkomen uit bonussen wordt niet meegenomen als inkomen, tenzij via een ‘explain’ kan worden aangetoond dat er sprake is van een structurele bonus. Een manier om een ‘explain’ in te vullen is door vast te stellen of er in de afgelopen 12 maanden een bonusbedrag is bijgeschreven. De maand waarin de bijgeschreven bonus het laagste is, is bepalend voor het meenemen van de bonus bij het inkomen. Indien in de afgelopen 12 maanden er een maand bijzit zonder bonus, dan kan er dus geen bonus worden meegenomen. (...) Ter verheldering; conform NHG beleid mogen zowel onregelmatigheidstoeslagen, provisies en overwerk worden meegenomen mits deze structureel worden verdiend.*

Paragraaf 3.2 beschrijft hoe bij de vertaling van het bruto inkomen naar netto inkomen rekening wordt gehouden met verschillende inkomenscomponenten. Het betreft onder meer:

- *-/- premies zoals WGA, Whk, WGA-hiaat, etc. (een limitatieve opsomming wordt nader uitgewerkt)*
- *fiscale bijtelling auto (+ bij bruto, -/- bij netto). Hierbij dient rekening te worden gehouden dat deze bijtelling loon in natura betreft waarover inkomstenbelasting wordt betaald en waar mogelijk een eigen bijdrage voor geldt.*
- *+ 13e maand.*

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 12 van 72

- *+ structurele onregelmatigheidstoelage/ploegendienst. Het structurele karakter van deze inkomenscomponent dient via een 'explain' te worden aangetoond.*
  - *-/- pensioenpremie: aanbieders gaan generiek (voor alle klanten) uit van de werkelijke pensioenpremie o.b.v. de salarisspecificatie. Als de werkelijke pensioenpremie niet aanwezig is, moet de forfaitaire pensioenpremie gebruikt worden om klanten zelf de ruimte te geven om pensioen op te bouwen. De forfaitaire pensioenpremie is $8,55\% * (\text{bruto inkomen per jaar} - \text{franchise (€ 13.533,-)})$ (Nibud berekening). Indien de aanbieder voor alle klanten van een forfaitaire pensioenpremie wil uitgaan, dan zal de hoogst geldende pensioenpremie moeten worden genomen (11,75% - Pensioenfonds voor Zorg en Welzijn).*
- (...)

4.3.2.2 Vermeerderen inkomen met toeslagen

In paragraaf 3.5 van de Leennormenmethodiek is bepaald dat een kredietaanbieder het netto inkomen mag vermeerderen met diverse toeslagen (vakantietoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag), die worden berekend aan de hand van een specifieke formule. Voor vakantietoeslag geldt, mits daadwerkelijk vakantiegeld wordt opgebouwd, de volgende formule: $(\text{inkomen} / 0,95) * 0,05$.

Voor de berekening van de andere toeslagen waarmee het netto inkomen mag worden vermeerderd, is onderscheid gemaakt op basis van het type inkomensbron (uitkering, AOW of overig, met een aparte tabel voor tweeverdieners) en de huishoudsamenstelling (alleenstaand, alleenstaand met kinderen, paar of paar met kinderen). Per geval zijn formules vastgesteld. De AFM neemt hieronder ter illustratie de toeslagentabel op voor uitkeringsgerechtigden.

Datum 9 juli 2024
 Ons kenmerk [...]
 Pagina 13 van 72

Voor uitkeringsgerechtigden gelden de volgende formules voor de toeslagen:

Gezinssamenstelling	Zorgtoeslag	Kinderbijslag	Kindgebonden budget
Alleenstaand	$104 - 0,26 * (\text{inkomen} - 1280) \{ \text{minimaal } 0 \}$ {maximaal 104}	Geen	Geen
Alleenstaand met kinderen	$104 - 0,26 * (\text{inkomen} - 1280) \{ \text{minimaal } 0 \}$ {maximaal 104}	195	$469 - 0,13 * (\text{inkomen} - 1280) \{ \text{minimaal } 0 \}$ {maximaal 469}
Paar	$200 - 0,26 * (\text{inkomen} - 1280) \{ \text{minimaal } 0 \}$ {maximaal 200}	Geen	Geen
Paar met kinderen	$200 - 0,26 * (\text{inkomen} - 1280) \{ \text{minimaal } 0 \}$ {maximaal 200}	195	$203 - 0,13 * (\text{inkomen} - 2027) \{ \text{minimaal } 0 \}$ {maximaal 469}

Voor AOW-gerechtigden zijn op dezelfde manier formules opgenomen voor zorgtoeslag, kinderbijslag en kindgebonden budget en hetzelfde geldt voor overige type inkomstenbronnen en tweeverdieners met verschillende inkomstenbronnen. De formules zijn zo opgesteld dat een lager inkomen leidt tot een hogere toeslag, en een hoger inkomen tot een lagere toeslag.

4.3.2.3 Bestendigheid van het inkomen

Over het vaststellen van de bestendigheid van het inkomen is in paragraaf 3.6 van de Leennormenmethodiek het volgende bepaald:

De bestendigheid van het inkomen wordt vastgesteld aan de hand van een loonstrook of rekeningoverzichten. Is het contract van meer tijdelijke aard dan worden meer eisen gesteld aan de vaststelling van de bestendigheid. Te denken valt aan: opvragen van meer loonstroken, meer rekeningoverzichten en/of aantonen van een arbeidscontract, of aan opvragen van een zgn. intentieverklaring.

Voor een overeenkomst voor bepaalde tijd kan de bestendigheid van het inkomen worden aangetoond met één loonstrook en vaststellen dat contract nog tenminste zes maanden loopt. In geval van een looptijd van het arbeidscontract van minder dan zes maanden kan de bestendigheid worden aangetoond met een intentieverklaring, of moet de kredietaanbieder een afslag hanteren die recht doet aan de kans op een mogelijke inkomensterugval bij werkloosheid.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 14 van 72

Ten aanzien van bijvoorbeeld nul-urencontracten bepaalt de Leennormenmethodiek dat de bestendigheid kan worden aangetoond op basis van: “*Minimaal 12 maandloonstroken bij fase A uitzendovereenkomst of vaststellen van bijschrijvingen salaris over de afgelopen 12 maanden.*”

4.3.3 Berekening van de leennorm, inclusief inkomensafhankelijke opslag

Voor de kosten van het levensonderhoud, waarvan wordt verondersteld dat ieder huishouden die moet maken, wordt op grond van de Leennormenmethodiek met een forfaitair bedrag gerekend; de leennorm. Dit is het bedrag dat een aanbieder van het inkomen van de consument aftrekt om met die kosten rekening te houden. De leennorm is gebaseerd op de minimumvoorbeeldbegrotingen die het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (**Nibud**) ieder jaar publiceert.⁹

Paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek bepaalt dat de leennorm als volgt wordt berekend:

$$\text{Leennorm} = \text{basisnorm} + \text{opslagpercentage} * (\text{inkomen} - \text{minimuminkomen})$$

Ook bepaalt paragraaf 2.2 het volgende over de berekening van de inkomensafhankelijke opslag:

De inkomensafhankelijke opslag is gebaseerd op de voorbeeldbegrotingen voor hogere inkomens waarbij uit wordt gegaan van het inkomen inclusief toeslagen en vakantiegeld. De inkomensafhankelijke opslag wordt afgetopt op een inkomen van anderhalf keer modaal (incl. vakantiegeld). Het minimuminkomen bedraagt in 2020 € 1523,-.

De basisnormen zijn opgenomen in tabel 2.1 en de opslagpercentages, het minimuminkomen en de maximale leennorm zijn opgenomen in tabel 2.2 van de Leennormenmethodiek. Hierbij is rekening gehouden met de woonsituatie van de aanvrager (huur of koop) en de huishoudsituatie (alleenstaand,

---

⁹ De minimum voorbeeldbegroting gaat uit van het sociaal minimum voor de betreffende gezinssamenstelling.

Datum 9 juli 2024

Ons kenmerk [...]

Pagina 15 van 72

alleenstaand met kinderen, paar of paar met kinderen). Zie hieronder tabel 2.2:

Tabel 2.2 Maximale leennorm voor consumptief krediet per 1 april 2021 (bedragen 2020)

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Paar	Paar met kinderen
Opslagpercentage	15,0%	12,5%	12,5%	10,0%
Minimuminkomen	1.523	1.523	1.523	1.523
<u>Leennorm huur</u>				
Modaal	1.181	1.896	1.661	2.149
Vanaf 1,5x modaal	1.287	1.973	1.742	2.207
<u>Leennorm koop (eigenwoningbezit)</u>				
Modaal	1.291	2.007	1.772	2.259
Vanaf 1,5x modaal	1.397	2.083	1.853	2.317

4.3.4 Surplus voor eigenwoning- en autobezit

De hierboven beschreven leennorm houdt geen rekening met kosten gerelateerd aan het bezit van een auto en/of een eigen woning. Deze worden – voor zover van toepassing – naast de leennorm in de berekening van de toegestane kredietruimte betrokken.

Het surplusbedrag is in de Leennormenmethodiek als volgt vastgesteld:

Tabel 2.3 Surplus op leennorm per 1 april 2021 (bedragen 2020)

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Paar	Paar met kinderen
<u>Surplus eigenwoningbezit</u>				
Tot modaal	60	60	60	60
1x tot 1,5x modaal	73	73	73	73
Vanaf 1,5x modaal	85	85	85	85
<u>Surplus autobezit</u>				
Tot modaal	178	173	144	99
1x tot 1,5x modaal	162	152	134	91
Vanaf 1,5x modaal	130	116	116	83
<u>Tabelbedrag private lease</u>				
Tot modaal	59	64	93	138
1x tot 1,5x modaal	75	85	103	146
Vanaf 1,5x modaal	107	121	121	154

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 16 van 72

Vervolgens zijn in tabel 2.4 de feitelijke bedragen voor netto modale inkomens (exclusief toeslagen) opgenomen “ter referentie voor tabel 2.3”, als volgt:

Tabel 2.4 Netto maandinkomens zonder toeslagen per 1 april 2021 (bedragen 2020)

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Paar	Paar met kinderen
Modaal	2151	2151	2151	2151
1,5x modaal	2822	2822	2822	2822

In paragraaf 4.2 is ten aanzien van het opnemen van een surplusbedrag voor een het bezit van een auto het volgende opgenomen:

Verstrekkers dienen autokosten die voortkomen uit een private lease en/of privé gebruik van een zakelijke lease overeenkomst mee te nemen ten behoeve van de krediettoets.

Daarnaast dienen verstrekkers aan klanten te vragen of zij een auto bezitten. Als klanten aangeven dat zij een auto bezitten waarbij geen sprake is van een private lease auto of privé gebruik van een zakelijke lease auto, dan nemen verstrekkers eenmaal het surplusbedrag voor auto mee als kosten wat duidt op de kosten die ontstaan voor het eigen bezit van een auto. Als klanten aangeven dat zij een auto bezitten waarbij sprake is van een private en/of privé gebruik van een zakelijke lease auto, dan hoeft de verstrekker geen surplusbedrag te berekenen.

Zie tabel 2.3 op pagina 4 voor het surplusbedrag voor een auto.

4.3.5 Vaststellen lasten

In hoofdstuk 4 van de Leennormenmethodiek worden lasten opgesomd die geen onderdeel uitmaken van de voorbeeldbegroting en daarom apart moeten worden vastgesteld en meegenomen bij de bepaling van de totale lasten van een kredietaanvrager. Daarbij is gespecificeerd dat het gaat om structurele lasten. Het betreft woonlasten, autolasten, kind- en alimentatiegebonden lasten en ‘overige lasten’. Onder de overige lasten is ook een component ‘extra lasten (restvraag) opgenomen. Hierover vermeldt de Leennormenmethodiek:

De NVB en VFN gaan met AFM in gesprek over de invulling van een restvraag die aanbieders stellen met als doel om structurele hogere lasten van de klant in kaart te brengen t.b.v. het vaststellen van de kredietwaardigheidstoetsing.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 17 van 72

4.3.6 Verificatie van inkomen en lasten

In paragraaf 1 van de Leennormenmethodiek is bepaald dat de door de consument verstrekte gegevens moeten worden geverifieerd vanaf een kredietlimiet van € 1.000. Paragraaf 3.7 van de Leennormenmethodiek bepaalt ten aanzien van de verificatie van het inkomen het volgende:

Het inkomen (vanuit arbeid) wordt aan de hand van een loonstrook vastgesteld of aan de hand van het SV loon¹⁰ via UWV. Andere inkomstenbronnen kunnen ook op andere wijzen worden vastgesteld. Uitkeringen kunnen worden vastgesteld aan de hand van uitkeringsspecificaties. Overheidstoelagen worden vastgesteld via Nibud formules.

Ten aanzien van de verificatie van lasten is in paragraaf 4.5 van de Leennormenmethodiek het volgende opgenomen:

De lasten die worden uitgevraagd worden geverifieerd vanaf kredietlimieten van € 1.000. Deze verificatie dient te worden gebaseerd op bescheiden en/of informatie die op een voldoende objectieve wijze door de consument kenbaar gemaakte financiële situatie bevestigen.

5 Feiten

5.1 Acceptatiehandboek SCF

5.1.1 Acceptatie- en verificatiebeleid SCF

SCF is zoals gezegd lid van de VFN en conformeert zich blijkens haar Acceptatiehandboek aan de regels die zijn vastgelegd in de VFN Gedragscode.¹¹

Hieronder geeft de AFM de aspecten van het Acceptatiehandboek weer voor zover zij relevant zijn voor de kredietverstrekking in de tien door de AFM onderzochte klantdossiers.

5.1.2 Acceptatiecriteria

SCF beschreef haar acceptatieproces in het Acceptatiehandboek als volgt: eerst werd de kredietaanvraag beoordeeld op basis van de door de klant verstrekte gegevens en op basis van externe gegevens (zoals de BKR). Vervolgens werd gecontroleerd of de klant bij de aanvraag de correcte gegevens had verstrekt. Zo nee, dan moeste een nieuwe beoordeling plaatsvinden. Als onderdeel van de acceptatie diende een

---

¹⁰ SV loon staat voor sociale verzekeringsloon.

¹¹ Zie Acceptatiehandboek SCF, p. 5.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 18 van 72

inkomsten/lasten toets worden uitgevoerd om vast te stellen of de klant de kosten van de lening kon dragen. Hierover vermeldde het Acceptatiehandboek in paragraaf 5.0 het volgende:

Simpel gezegd, dienen de inkomsten verminderd met de gedefinieerde lasten, boven een bepaald minimum te komen, om een lening te kunnen verstrekken. Er dient een gezonde financiële basis aanwezig te zijn waarvan de continuïteit gewaarborgd is. De financiële situatie moet afdoende zijn om het krediet te kunnen terugbetalen. Hieronder zal worden toegelicht wat Santander hieronder verstaat.

Vervolgens werd vastgesteld hoe SCF het inkomen (paragraaf 5.1 en 5.2) en de lasten (paragraaf 5.3) van de cliënten vaststelde en vervolgens hoe de inkomsten/lastentoets werd uitgevoerd (paragraaf 5.4).

Het besteedbaar inkomen van de klant werd berekend aan de hand van de volgende formule:

Totale inkomen – leennorm – (surplus eigen woning + surplus voor privé auto bezit of private lease kosten) – woonlasten – BKR (CKI) lasten exclusief private lease – kinderopvangkosten – totale alimentatie kosten – overige kosten.

In deze formule zijn met name de volgende componenten belangrijk:

- Totale inkomen: hieronder verstond SCF het netto basis inkomen vermeerderd met toeslagen plus overige inkomenscomponenten.
- Leennorm: deze berekende SCF aan de hand van de volgende formule: “Basisnorm + opslagpercentage *(basis inkomen – minimum inkomen*) * (minimum inkomen 2021 : € 1.523,-)”
- Overige kosten: SCF noemde hier onder meer Duo leningen / familie lening / afbetalingsregelingen langer dan 6 maanden / niet geregistreerde overige leningen. Zulke lasten konden worden bijvoorbeeld worden aangetoond met een recent bankafschrift van maximaal 2 maanden oud (paragraaf 7.1.2).

SCF stelde ook maximale leennormen op, waarbij zij onderscheidde tussen verschillende woonsituaties en huishoudtypes. Hierbij werd een vast bedrag vastgesteld voor ‘inkomen modaal tot 1,5x modaal’ en voor ‘inkomen vanaf 1,5x modaal’. Voor deze situaties werd dus, ongeacht de uitkomst van de berekening van de leennorm aan de hand van de formule hierboven, maximaal een door SCF vastgesteld bedrag op het totale inkomen in mindering gebracht om het besteedbaar inkomen te bepalen. Voor de woonsituatie ‘huur’ werd de maximale leennorm voor het huishoudtype ‘alleenstaand zonder kinderen’ bijvoorbeeld als volgt vastgesteld:

Alleenstaand
Inkomen modaal tot 1,5x modaal € 1.181,-

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 19 van 72

Inkomen vanaf 1,5x modaal € 1.287,-

5.1.3 Bepalen en vaststellen netto maandinkomen

Het Acceptatiehandboek bepaalde in paragraaf 5.4 dat het netto inkomen van de klant als volgt werd berekend:

Berekening netto inkomen (loondienst, pensioen, uitkering, zelfstandig ondernemerschap)

-Inclusief vakantiegeld over het netto basis inkomen (basis inkomen / 0,95)* 0,05%.

-Inclusief toeslagen (op basis van formules) over het netto basis inkomen afhankelijk van gezinssamenstelling en inkomenstype:

* Zorgtoeslag

* Kinderbijslag

* Kindgebondenbudget

Bruto-Netto (Raet)berekening van het netto basis inkomen .

Invoeren :

-Basis bruto inkomen

-Pensioenpremie

-Auto van de zaak

-Werknemersverzekeringen

Bedragen conform loonstrook >

WW

WAO

WIA → IVA + WGA

ZW

Over het bepalen van de inkomsten van een klant is in paragraaf 5.1 van het Acceptatiehandboek het volgende opgenomen:

De meest gangbare inkomstenbronnen zijn de volgende:

- Inkomsten uit loondienst*
- Inkomsten uit uitkering*
- Inkomsten uit zelfstandige activiteiten*
- Inkomsten uit pensioen*

(...)

Naast het reguliere inkomen, kunnen er additionele inkomensbestanddelen zijn. Er mogen alleen additionele inkomensbestanddelen worden meegenomen in de inkomsten/lasten toets die

Datum 9 juli 2024
 Ons kenmerk [...]
 Pagina 20 van 72

structureel en aantoonbaar zijn. Het inkomensbestanddeel is structureel als het 2 van de laatste 3 maanden is uitgekeerd waarbij het gemiddelde dan over 3 maanden wordt berekend. (Klant dient minimaal 3 maanden in dienst te zijn).

Toont de klant 3 salarisstroken aan, dan moet het gemiddelde worden genomen van wat er op de loonstroken zichtbaar is bij de cumulatieve, om de hoogte van het inkomensbestanddeel te bepalen.

Als de componenten op 1 salarisstrook als cumulatieve vermeld worden, dan is het niet noodzakelijk om nog 2 extra loonstroken aan te leveren. Dit geldt alleen zodra de totalen van minimaal 3 maanden zijn. (Maand jan of feb betekent dus ook de loonstrook van december van voorgaande jaar).

(...)

Voor oproepkrachten en beperkte uren contracten geldt dezelfde methodiek om de inkomsten te bepalen als hierboven (zie berekening voor additionele inkomensbestanddelen). Dat houdt in dat er aangetoond dient te worden of de periodieke inkomsten structureel zijn over de laatste 3 maanden.

Paragraaf 5.1 van het Acceptatiehandboek vermeldde dat de volgende additionele inkomensbestanddelen in de ILT mochten worden meegenomen en onder welke voorwaarden:

- *13e maand: Dit bedrag moet worden meegenomen in de RAET berekening en apart opgevoerd worden in de systemen (afhankelijk per systeem maandelijks of jaarlijks)*
  - *Ploegen- en onregelmatigheidstoeslag*
  - *Structureel overwerk*
  - *Provisie/bonus (aantonen d.m.v. het gemiddelde van de laatste 3 salarisstroken)*
- (...)*

In Appendix II van het Acceptatiehandboek staat onder andere het volgende ten aanzien van het bepalen van het inkomen:

G - Gepensioneerd	Vast		Tijdelijk	Toelichting
AOW	100%		Nvt	Loon uit dienst (naast het pensioen) wordt niet meegenomen in de beoordeling, tenzij dit door ODU wordt goedgekeurd.
Pre-pensioen	100%		Nvt	
Pensioen	100%		Nvt	

Datum 9 juli 2024
 Ons kenmerk [...]
 Pagina 21 van 72

U – Uitzendkracht/Detachering ABU	Vast	Tijdelijk	Toelichting
Uitzendkracht Fase A /Fase 1 + 2	0%		Kan gedeeltelijk worden meegenomen indien partner inkomen heeft welke door ODU stabiel genoeg wordt geacht
Uitzendkracht Fase B / Fase 3	100%		NL> akkoord EU> akkoord, mits ook koopwoning Burgerlijke staat is n.v.t.
Uitzendkracht Fase C / Fase 4	100%		

In paragraaf 5.4 van het Acceptatiehandboek stond de volgende instructie ten aanzien van het invoeren van het netto inkomen en ander inkomen in de systemen van SCF:

[Systemen]

[Systemen] zijn momenteel niet in staat om te herkennen welk inkomenstype “ander inkomen” is. Hierdoor wordt er over het “ander inkomen” geen vakantiegeld berekend. Daarnaast worden de toeslagen (zorgtoeslag, vakantietoeslag en kindgebondenbudget) berekend vanaf het basis bruto inkomen, dus zonder overwerk e.d. Hierdoor zijn de toeslagen echter te hoog. Daarom het verzoek om de volgende inkomens gesplitst in de systemen in te voeren.

Netto inkomen > Loondienst / Zelfstandig / Uitkering en Pensioen (ook AOW is pensioen) dienen bij elkaar opgeteld te worden. Hierbij is leidend welk soort inkomenstype als eerste ingevoerd moet worden in de systemen. Deze logica is: Uitkering > Pensioen > Loondienst/Zelfstandig

Dus iemand met een uitkering en loondienst dient als uitkering ingevoerd te worden. Ook als uitkering lager is dan het inkomen uit loondienst.

Ander inkomen > Alimentatie, inkomsten uit verhuur van woningen, levensverzekering.

5.2 Vragenformulier Automotive

In het vragenformulier inzake automotive kredieten werd, voor zover relevant, gevraagd naar:

- de burgerlijke staat van de klant;
- het aantal inwonende kinderen van de klant;
- het soort dienstverband van de klant en of het contract voor (on)bepaalde tijd is;
- de woonsituatie van de klant;
- het netto-inkomen van de klant en de frequentie waarop de klant inkomen ontvangt;
- extra of ander inkomen van de klant;
- de bruto woonlasten van de klant;
- het autobezit van het huishouden;
- of de klant kinder- en/of partneralimentatie betaalt; en

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	22 van 72

- overige lasten.

5.3 Vragenformulier non-automotive

In het vragenformulier inzake non-automotive kredieten werd, voor zover relevant, gevraagd naar:

- Het leendoel;
- de burgerlijke staat van de klant;
- het soort dienstverband van de klant en of het contract voor (on)bepaalde tijd is;
- de woonsituatie van de klant;
- het netto-maandinkomen van de klant;
- inkomen uit 13^e maand of vaste bonus;
- de bruto woonlasten van de klant;
- het autobezit van het huishouden; en
- of de klant kinder- en/of partneralimentatie betaalt.

5.4 Klantdossiers

SCF heeft ten aanzien van de tien door de AFM geselecteerde klantdossiers onder meer de volgende documenten verstrekt:

- Per klantdossier de desbetreffende kredietovereenkomst;
- Per klantdossier de desbetreffende verificatiedocumenten;
- Per klantdossier een Word-document met daarin notities en een BKR-overzicht ten aanzien van de klant (**Notities**);
- Per klantdossier een Word-document met daarin de door SCF uitgevoerde ILT (**Kredietbeoordeling**);
- Een overzicht met de door de klant in het vragenformulier automotive dan wel vragenformulier non-automotive ingevulde informatie en de door de desbetreffende kredietbehandelaar bewerkte klantinformatie (**Overview data automotive** respectievelijk **Overview data non-automotive**).
- Het SA automotive en non-automotive;
- Het Productieoverzicht automotive en non-automotive.

De relevante feiten ten aanzien van de klantdossiers, zoals die blijken uit deze door SCF verstrekte stukken, zullen hierna voor de leesbaarheid per dossier worden weergegeven in hoofdstuk 7. Hierbij geldt dat de AFM de informatie zoals opgenomen in het SA als wilsafhankelijk beschouwt. Daarom wordt in het navolgende uitsluitend naar het SA verwezen voor zover het ontlastend materiaal betreft. Het Productieoverzicht wordt alleen gebruikt ten aanzien van de datum van de kredietovereenkomsten. De AFM beschouwt die informatie als niet wilsafhankelijk.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	23 van 72

6 Zienswijze SCF

SCF heeft in haar zienswijze – zakelijk weergegeven – het volgende naar voren gebracht.

SCF betwist primair de overtredingen en meent subsidiair dat het opleggen van een boete niet passend is. SCF onderbouwt dit standpunt met de volgende argumenten.

Allereerst merkt SCF op dat de door de AFM verweten overtredingen zijn neergelegd in open normen, waaraan een kredietaanbieder op eigen wijze invulling mag geven. SCF volgde hierin de Leennormenmethodiek, die kort voor het onderzoek van de AFM was aangepast. SCF benadrukt dat de Leennormenmethodiek destijds op een aantal punten nog niet duidelijk was en ruimte liet voor verschillende interpretaties, wat ook wordt bevestigd doordat in latere versies verdere verduidelijking werd geboden. SCF heeft waar nodig telkens haar beleid en processen hierop aangepast. SCF meent dat zij met de kennis van destijds telkens een redelijke interpretatie van de Leennormenmethodiek heeft gevolgd. Er is, twee uitzonderingen daargelaten waarin sprake was van een menselijke fout, daarom geen sprake (geweest) van enige materiële overtreding door SCF. Dat de AFM (met de kennis van achteraf) er een andere interpretatie op nahoudt, kan SCF niet worden aangerekend. Een boete zou in dit geval hoe dan ook disproportioneel zijn omdat de evaluatie en aanpassing van de Leennormenmethodiek nog niet was afgerond tijdens het onderzochte tijdsbestek.

Wel heeft SCF in slechts twee van de tien dossiers een eenmalige (menselijke) vergissing gemaakt, maar die geven in de ogen van SCF geen aanleiding voor het opleggen van een boete.

Gelet op het voorgaande stelt SCF het volgende:

1. SCF stelt dat zij de inkomensafhankelijke opslag en toeslagen niet verwijtbaar fout heeft berekend in dossiers 1, 2, 7, 8 en 10. In de Leennormenmethodiek en de FAQ/toelichting is geen eenduidige definitie te vinden van het begrip (netto-)inkomen en wat daarbij moet worden meegenomen. Ook worden daarin verschillende inkomensbegrippen inconsistent gehanteerd en in de relevante formules niet nader gespecificeerd. Bovendien gaat de Leennormenmethodiek uit van een beredeneerde financiële ruimte van kredietnemers, zodat door de wisselwerking tussen het inkomen en de forfaitaire berekening van de toeslagen niet snel kan worden geconcludeerd dat sprake is van overkreditering vanwege een te hoog vastgesteld inkomen of te hoog vastgestelde toeslagen. Gelet op het voorgaande kan aan SCF geen verwijt worden gemaakt dat zij, ondanks de toelichting onder paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek, de inkomensafhankelijke opslag en toeslagen heeft berekend aan de hand van het (netto-)inkomen zonder toeslagen en vakantiegeld.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	24 van 72

2. SCF stelt dat zij geen verwijtbare fout heeft gemaakt door het toepassen van een afkapvoet ten aanzien van de leennorm bij inkomens van een tot anderhalf keer modaal in dossier 7 en 8. De toepassing van een afkapvoet voor inkomens van een keer modaal volgde uit haar Acceptatiehandboek en was in lijn met de Leennormenmethodiek. Op grond van de tabel in paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek heeft SCF mogen begrijpen dat er een afkapvoet gehanteerd moest worden voor inkomens tussen een keer en anderhalf keer modaal. Dat er in de FAQ/toelichting staat dat de lijn geen betekenis heeft en is opgenomen om een vergelijking te maken, maakt dit niet anders. Temeer nu de verhouding tussen de Leennormenmethodiek en de FAQ/toelichting niet helder is voor marktpartijen en welk document prevaleert bij een mogelijke afwijking. Gelet op de duidelijke tabel in paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek, die redelijkerwijs prevaleert boven een toelichting in een FAQ, meent SCF dat zij de Leennormenmethodiek niet fout heeft toegepast en artikel 4:34, tweede lid, Wft niet heeft overtreden. Pas met de versie van de Leennormenmethodiek van 15 juli 2022 werd duidelijk dat er alleen een afkapvoet voor inkomens van anderhalf keer modaal diende te gelden. Desondanks heeft SCF per 15 juli 2022 met terugwerkende kracht voor alle klanten met een lopende kredietovereenkomst in de periode van 1 april 2021 tot 15 juli 2022 een correctie toegepast.
3. SCF stelt dat zij op grond van de Leennormenmethodiek en artikel 4:34, eerste lid, Wft en artikel 113, eerste lid, BGfo niet te weinig inlichtingen heeft ingewonnen of data onvoldoende heeft onderbouwd in dossiers 4, 5, 6 (en 7). Zo is er in de Leennormenmethodiek geen basis voor een verificatie van de juistheid van een ontkennend antwoord inzake autobezit (dossier 4 en 7). Ook bevat de Leennormenmethodiek geen basis voor de gedachte dat een kredietaanbieder zou moeten gaan speuren in bankafschriften naar mogelijke uitgaven of lasten die door de aanvrager niet zijn opgegeven en die op grond van de Leennormenmethodiek niet geverifieerd moeten worden. Dat zou ook in strijd komen met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (**AVG**) nu SCF daardoor gegevens zou gaan verwerken zonder dat dit redelijkerwijs nodig is. Verwijst SCF erop dat in de Leennormenmethodiek staat dat de AFM en de VFN in gesprek zouden gaan over de invulling van de restvraag die aanbieders aan klanten stellen om extra lasten in kaart te brengen. Gelet daarop hoefde het voor SCF niet duidelijk te zijn dat zij meer moest doen dan het uitvragen of een klant wel of niet een auto bezit en dat zij bij de klant navraag moest doen naar een afschrijving met de omschrijving “lic-g”. De juistheid van de aanpak van SCF is ook bevestigd door de uitspraak van het HvJ EU van 18 december 2014, nu daaruit volgt dat een kredietverstrekker in beginsel mag afgaan op de verklaring van de aanvrager en geen verplichting bestaat om de waarachtigheid van de door de aanvrager verstrekte informatie systematisch te controleren.¹² Desondanks heeft SCF

---

¹² HvJ EU 18 december 2014, C-449/13, ECLI:EU:C:2014:2464, NJ 2015/262, m.nt. M.R. Mok (CA Consumer Finance SA/Bakkaus en Bonato).

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	25 van 72

per april 2022 wel haar werkinstructies aangepast om in bepaalde gevallen de juistheid van een verklaring omtrent auto bezit te verifiëren.

Het specifieke commentaar van SCF op de bevindingen van de AFM per dossier wordt hieronder in paragraaf 7.2 weergegeven.

Mocht de AFM verhoopt toch overgaan tot het opleggen van een boete dan meent SCF dat de AFM moet overwegen om deze boete te verlagen op basis van de volgende punten:

- De ernst van de tekortkomingen is zeer beperkt, gelet op de beoordelingsruimte van een kredietaanbieder bij de toepassing van de open normen van artikel 4:34 Wft en artikel 113 BGfo;
- De periode van de overtredingen is vrij beperkt gebleven, doordat SCF na kennisname van de bevindingen van de AFM meteen maatregelen heeft getroffen ten aanzien van klanten waarbij SCF in de periode van 1 april 2021 tot 15 juli 2022 een afkapvoet bij een keer modaal heeft gehanteerd en deze met terugwerkende kracht gecompenseerd.
- SCF heeft zich ingespannen om haar verplichtingen op basis van artikel 4:34 Wft op de juiste wijze toe te passen en hanteert bovendien controles om eventuele onjuiste toepassing van haar Acceptatiehandboek te kunnen corrigeren. SCF geeft aan dat zij op voortdurend werkt aan het optimaliseren van haar Acceptatiehandboek en interne processen. Zo heeft zij op eigen initiatief het Acceptatiehandboek aangepast ten aanzien van de bepaling van de inkomensafhankelijke opslag en toeslagen. Ook geeft SCF aan dat zij scherp is op de toepassing van de leennormen in de praktijk en hanteert zij diverse controlemaatregelen ter toetsing van de toepassing van de kredietwaardigheidstoets voor kredietaanvragen.
- SCF heeft medewerking aan het onderzoek van de AFM verleend, door onder meer (proactief) de AFM te voorzien van alle gevraagde informatie en op maat gemaakte antwoorden en aandachtspunten.
- De AFM heeft er veertien maanden over gedaan om SCF inzicht te geven in de bevindingen van de AFM, zodat SCF in die tijd niet adequaat de bevindingen heeft kunnen adresseren, ondanks dat zij hiertoe doorlopend gemotiveerd is.
- Tijdens de veelvuldige reguliere periodieke overleggen tussen de AFM en SCF is niet gerept over een eventueel (formeel) vervolg op het onderzoek, anders dan in de zomer van 2022 over de toepassing van de afkapvoet.
- Het toepassen van een verdubbeling van het boete basisbedrag op grond van recidive is in dit geval niet verplicht en bovendien niet opportuun en passend.
- Er is geen rechtsgrondslag voor de toepassing van het maximum van artikel 1:82 Wft op geconsolideerde basis bij gebrek aan netto omzet bij de moedermaatschappij van SCF.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	26 van 72

7 Beoordeling

7.1 Inleiding en beoordelingskader

De AFM is van oordeel dat SCF de volgende artikelen van de Wft heeft overtreden en dat het opportuun is om haar hiervoor te beboeten:

- artikel 4:34, eerste lid, Wft op 17 augustus 2021 en 20 december 2021;
- artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo op 12 juli 2021 en 14 september 2021; en
- artikel 4:34, tweede lid, Wft op 17 augustus 2021, 20 oktober 2021, 26 oktober 2021, 28 oktober 2021 en 13 december 2021.

Dat licht de AFM hieronder toe.

SCF is op grond van artikel 4:34, eerste lid, Wft verplicht om informatie in te winnen over de financiële positie van de consument en te beoordelen, ter voorkoming van overkreditering, of het aangaan van de kredietovereenkomst verantwoord is. Artikel 4:34, tweede lid, Wft verbiedt SCF om een overeenkomst inzake krediet met een consument aan te gaan, indien dit met het oog op overkreditering onverantwoord is.

Deze wetsbepalingen bevatten, gelet op de formuleringen ‘ter voorkoming van overkreditering van de consument’, ‘met het oog op overkreditering van de consument’ en ‘onverantwoord’, een open normstelling. De begrippen ‘overkreditering’ en ‘onverantwoord’ zijn in de Wft en het BGfo niet nader ingevuld. Gelet op de open normen van artikel 4:34 Wft is de AFM het met SCF eens dat zij een bepaalde marge heeft voor een eigen invulling van deze normen. Wel geldt daarbij de Leennormenmethodiek als minimale invulling van deze normen. Temeer nu SCF zich als lid van de VFN ook aan de VFN Gedragscode heeft gecommitteerd (zie ook het wettelijk kader in hoofdstuk 4 van dit besluit).

In het kader van haar onderzoek heeft de AFM in tien klantdossiers beoordeeld in hoeverre SCF de bepalingen van artikel 4:34, eerste lid, Wft, artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo en artikel 4:34, tweede lid, Wft heeft nageleefd. De AFM heeft daarbij een tweevoudige toets aangelegd. Zij heeft in eerste instantie beoordeeld in hoeverre SCF heeft voldaan aan de normen in de Gedragscode van de VFN, dan wel op een andere wijze invulling heeft gegeven aan de open normen van artikel 4:34 Wft, zodat minimaal dezelfde bescherming wordt geboden als met de Leennormenmethodiek is beoogd.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	27 van 72

Uit het onderzoek van de AFM komt naar voren dat SCF in vier van de tien onderzochte dossiers voor de totstandkoming van de overeenkomst onvoldoende informatie heeft ingewonnen over de financiële positie van de consument om te kunnen beoordelen of het aangaan van de overeenkomst verantwoord was gelet op het voorkomen van overkreditering. In vijf van de tien dossiers is SCF een kredietovereenkomst met de consument aangegaan die met het oog op overkreditering onverantwoord was.

De beoordeling van de AFM hierna is als volgt opgebouwd. In 7.2.1 tot en met 7.2.8 zijn per dossier de feiten, de zienswijze van SCF en de beoordeling opgenomen. In paragraaf 7.2.9 volgt de conclusie. In paragraaf 7.3 wordt de opportuniteit van de boete behandeld en in paragraaf 7.4 de resterende aspecten van de zienswijze van SCF.

7.2 Klantdossiers

7.2.1 Dossier 1

7.2.1.1 Samenvatting

In dit dossier heeft SCF een kredietovereenkomst met een kredietlimiet van € 38.000 met een consument afgesloten op 28 oktober 2021. De AFM heeft in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF, met het oog op overkreditering, geen kredietovereenkomst van die omvang met de consument had mogen aangaan. Hierdoor heeft SCF artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 28 oktober 2021.

7.2.1.2 Feiten dossier 1

Op 28 oktober 2021¹³ heeft SCF met een consument een kredietovereenkomst afgesloten met een kredietlimiet van € 38.000 en een looptijd van 96 maanden. Het betrof een aflopend, non-automotive krediet.¹⁴ De maandtermijn van het krediet bedroeg € [circa 480].¹⁵ De debetrentevoet op jaarbasis bedroeg [circa 5,0%].

De klant heeft onder andere de volgende gegevens in het vragenformulier non-automotive ingevuld:¹⁶

- Burgerlijke staat: [...]
- Hoofdinkomen: uitkeringen
- Type woning: eigen woning
- Inwonende kinderen: 0

---

¹³ In het onderzoeksrapport van de AFM stond abusievelijk 18 oktober 2021.

¹⁴ Zie Dossierstukken dossier 1 – Overeenkomst, Overview Data Non-Automotive en Dossier 1 – Kredietbeoordeling.

¹⁵ Zie Dossierstukken dossier 1 - Overeenkomst.

¹⁶ Zie Dossier 1 – Kredietbeoordeling en Dossierstukken dossier 1 – Overeenkomst en Overview Data Non-Automotive en Dossier 1 – Kredietbeoordeling.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	28 van 72

- Kinder- of partneralimentatie: nee
- Auto: nee

De klant ontving in de maand september de volgende bijschrijvingen op grond van AOW en pensioen, voor een totaalbedrag van € [afgerond 2.067]:

- Een bijschrijving AOW van € [afgerond 1.227] van [...] op [...] september 2021;
- een bijschrijving van € [...] van [pensioenfonds A] op [...] september 2021;
- een bijschrijving van € [...] van [pensioenfonds B] op [...] september 2021;
- een bijschrijving van € [...] van [pensioenfonds C] op [...] september 2021.¹⁷

De klant had in de maand september de volgende afschrijvingen:

- een afschrijving op [...] september 2021 van € [...] met omschrijving "[Rente lening]"; en
- een afschrijving op [...] september van € [...] met omschrijving "[Rente lening en aflossing lening]".¹⁸

De klant had de volgende BKR-registraties open staan:

- een doorlopend krediet van € [circa 910];
- een doorlopend krediet van € [circa 2.220].¹⁹

Uit het document Dossier 1 – Kredietbeoordeling blijkt dat SCF het inkomen uit AOW als basisinkomen ('*Cust Base Inc.*') heeft aangemerkt en het inkomen uit pensioen als overig inkomen ('*Cust Other Inc.*'). SCF telde deze bedragen bij elkaar op om te komen tot een netto inkomen ('*Customer Net Income*') van € 2.066.

Het netto inkomen van een klant mag worden vermeerderd met verschillende toeslagen. Blijkens het document Dossier 1 – Kredietbeoordeling ging SCF bij de ILT uit van een totaal inkomen ('*total monthly income*') van € 2.234.

7.2.1.3 Zienswijze SCF

SCF betwist dat er in dossier 1 overkreditering heeft plaatsgevonden. Daartoe voert SCF kort samengevat de volgende punten aan:

- SCF betwist dat zij bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag had moeten uitgaan van het inkomen vermeerderd met toeslagen en vakantiegeld in plaats van het netto basis inkomen, nu de Leennormenmethodiek op dat punt (nog) niet eenduidig was.

---

¹⁷ Zie Dossierstukken dossier 1 – Afschriften.

¹⁸ Zie Dossierstukken dossier 1 – Afschriften.

¹⁹ Zie Dossier 1 – Notities.

Datum 9 juli 2024
 Ons kenmerk [...]
 Pagina 29 van 72

- De AFM verwijt SCF onterecht dat zij de vakantietoeslag te laag zou hebben berekend door pensioen uit [pensioenfonds C] buiten beschouwing te laten.
- SCF betwist dat zij bij de berekening van de zorgtoeslag onterecht de inkomsten uit pensioen buiten beschouwing heeft gelaten, nu de Leennormenmethodiek haar de ruimte liet om het (netto-) inkomen op die manier in te vullen.

7.2.1.4 Beoordeling dossier 1

Overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft

Op basis van de beschikbare informatie is de AFM van oordeel dat SCF in dit dossier met de consument een kredietovereenkomst is aangegaan die onverantwoord is met het oog op overkreditering van de consument. Hiermee heeft SCF artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 28 oktober 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

Aan de hand van de Leennormenmethodiek en de in paragraaf 7.2.1.2 van dit besluit genoemde feiten heeft de AFM in onderstaande tabel de voor de consument beschikbare maandruimte voor krediet²⁰ en het maximaal te verstrekken krediet²¹ berekend. In onderstaande tabel is ook de berekening van SCF opgenomen, aan de hand van het onderzoeksrapport, het document Dossier 1 – Kredietbeoordeling en de zienswijze van SCF.

Financiële positie klant	Berekening SCF	Berekening AFM²²
<i>Inkomen uit AOW</i>	€ 1.226 ²³	€ 1.227
<i>Inkomen uit pensioen</i>	€ 840	€ 840
<i>Vakantietoeslag</i>	€ 64	€ 90 ²⁴
<i>Zorgtoeslag</i>	€ 104	€ 21
Totaal inkomen	€ 2.234	€ 2.178
Te verminderen met lasten, leennorm en surplus:		
<i>Netto woonlasten</i>	€ 444	€ 444

²⁰ De beschikbare maandruimte is het totale inkomen min de totale lasten, de leennorm, het surplus eigen woningbezit en het surplus autobezit.

²¹ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

²² De berekening van SCF en de berekening van de AFM is weergegeven met afgeronde bedragen.

²³ In het onderzoeksrapport was dit bedrag afgerond op € 1.227. Uit het document Dossier 1 – Kredietbeoordeling blijkt echter dat SCF bij de ILT uitgang van een bedrag van afgerond € 1.226 aan inkomen uit AOW.

²⁴ De AFM merkt op dat zij er, in tegenstelling tot SCF, voor heeft gekozen om de vakantietoeslag te berekenen aan de hand van alle inkomenstypes die een vakantiegeld opbouw kennen: inkomen uit AOW en inkomen uit pensioen van [pensioenfonds C]. Hierdoor komt de AFM op een hoger bedrag aan vakantietoeslag uit.

Datum 9 juli 2024
 Ons kenmerk [...]
 Pagina 30 van 72

<i>Lasten bestaande financieringen (BKR)</i>	€ 62	€ 62
- Totaal lasten	€ 506	€ 506
- Leennorm	€ 1.181	€ 1.279
- Surplus eigen woningbezit	€ 60	€ 60
- Surplus autobezit	€ 0	€ 0
= Beschikbare maandruimte voor krediet	€ 487	€ 333
Kredietlimiet	Verstrekt krediet	Verantwoorde kredietlimiet²⁵
	€ 38.000	€ 26.380

Uit bovenstaande tabel blijkt dat SCF de kredietlimiet te hoog heeft berekend. SCF heeft daardoor een overeenkomst gesloten met een kredietlimiet van € 38.000, terwijl het maximaal te verstrekken krediet volgens de berekening van de AFM € 26.380 bedroeg. Hierdoor heeft SCF de consument voor een bedrag ter hoogte van € 11.620 overgekrediteerd.

Dat SCF een te hoog kredietlimiet heeft berekend is het gevolg van de omstandigheid dat SCF de zorgtoeslag en de inkomensafhankelijke opslag niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek heeft berekend. Dat zorgde ervoor dat SCF bij de ILT uitging van respectievelijk een te hoog totaal inkomen²⁶ en een te lage leennorm, met een te hoog kredietlimiet als gevolg. De AFM zal dit hieronder nader toelichten.

Onjuiste berekening zorgtoeslag

De Leennormenmethodiek is zo opgebouwd dat een kredietaanbieder eerst aan de hand van paragraaf 3.1 tot en met 3.4 het netto inkomen van de consument bepaalt. Het aldus vastgestelde netto inkomen mag, voor zover van toepassing, vervolgens op grond van paragraaf 3.5 worden vermeerderd met de volgende toeslagen: vakantietoeslag, zorgtoeslag, kindgebonden budget en kinderbijslag. De relevante toeslagen dienen te worden berekend aan de hand van toeslagenformules die, behoudens de vakantietoeslag formule, inkomenstype afhankelijk zijn en in drie groepen zijn verdeeld: uitkering, AOW en overig. De toeslagenformules zijn zo opgesteld dat de desbetreffende toeslagen – kort gezegd – hoger uitvallen als het inkomen lager is.

²⁵ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

²⁶ Voor de volledigheid merkt de AFM op dat het totaal inkomen lager is uitgevallen doordat SCF het inkomen uit pensioen van [pensioenfonds C] bij de berekening van de vakantietoeslag buiten beschouwing heeft gelaten. Hierdoor kwam SCF uit op een lager bedrag aan vakantietoeslag. Hoewel dit leidde tot een lagere maximale kredietruimte voor de klant, heeft het lagere bedrag aan vakantietoeslag niet kunnen voorkomen dat er in dit dossier sprake is van overkreditering.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 31 van 72

Gelet op de opbouw van de Leennormenmethodiek had SCF voor de berekening van de zorgtoeslag het netto-inkomen moeten hanteren zoals zij dat aan de hand van paragraaf 3.1 tot en met 3.4 van de Leennormenmethodiek had vastgesteld en dat zij met de toeslagen wilde vermeerderen. SCF heeft echter slechts een deel van het door haar vastgestelde netto inkomen van de klant gehanteerd bij de berekening van de zorgtoeslag. SCF ging bij de berekening van de inkomensafhankelijke zorgtoeslag uit van een 'netto basis inkomen' van € [afgerond 1.226], bestaande uit het inkomen uit AOW van de klant. Uit de feiten in paragraaf 7.2.1.2 van dit besluit volgt echter dat de klant daarnaast in totaal € [afgerond 840] netto aan inkomen uit pensioen ontving. SCF heeft dat bedrag bij de berekening van de zorgtoeslag volledig buiten beschouwing gelaten. Dit terwijl op grond van paragraaf 3.1 van de Leennormenmethodiek zowel inkomen uit AOW als inkomen uit pensioen als bron van inkomen wordt beschouwd. Bovendien blijkt uit de feiten in paragraaf 7.2.1.2 van dit besluit dat SCF het inkomen uit pensioen zelf ook als (netto-)inkomen beschouwde, maar (onder andere) niet bij het berekenen van de zorgtoeslag. SCF heeft dus enkel een lager netto (basis) inkomen gehanteerd bij het berekenen van de zorgtoeslag, maar niet bij het vaststellen van het totale inkomen voor de ILT. Gelet daarop kent de AFM geen gewicht toe aan het betoog van SCF over de wisselwerking tussen de hoogte van het inkomen en toeslagen.

Gelet op het voorgaande had SCF, ook zonder definitie van het begrip 'inkomen', redelijkerwijs moeten concluderen dat zij bij de berekening van de zorgtoeslag van de klant het netto inkomen uit pensioen niet buiten beschouwing moest laten. Door het inkomen uit pensioen buiten beschouwing te laten heeft SCF de zorgtoeslag van de klant niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek berekend, waardoor zij uitging van een te hoog totaal inkomen voor de ILT.

Onjuiste berekening van de inkomensafhankelijke opslag

SCF heeft ook de inkomensafhankelijke opslag van de klant niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek berekend, waardoor zij uitging van een te lage leennorm voor de klant. De AFM licht dit hieronder toe.

De leennorm voor een klant dient op grond van paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek te worden berekend aan de hand van de volgende formule:

$$\text{Leennorm} = \text{basisnorm} + \text{opslagpercentage} * (\text{inkomen} - \text{minimuminkomen})$$

De leennorm is dus een optelsom van een in de Leennormenmethodiek vastgelegde basisnorm en een inkomensafhankelijke opslag. De inkomensafhankelijke opslag dient bij de basisnorm te worden opgeteld vanuit de gedachte dat consumenten met een hoger inkomen meestal hogere vaste lasten hebben.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	32 van 72

De inkomensafhankelijke opslag wordt berekend door een in de Leennormenmethodiek vastgelegd percentage te vermenigvuldigen met het verschil tussen het inkomen van de klant en het vastgestelde minimuminkomen. In paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek staat de volgende toelichting ten aanzien van de berekening van de inkomensafhankelijke opslag:

De inkomensafhankelijke opslag is gebaseerd op de voorbeeldbegrotingen voor hogere inkomens waarbij uit wordt gegaan van het inkomen inclusief toeslagen en vakantiegeld. De inkomensafhankelijke opslag wordt afgetopt op een inkomen van anderhalf keer modaal (incl. vakantiegeld). Het minimuminkomen bedraagt in 2020 € 1523,-.

Uit de geciteerde toelichting blijkt dat bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag moet worden uitgegaan van het inkomen inclusief toeslagen en vakantiegeld. Gelet daarop had SCF de inkomensafhankelijke opslag in dit dossier moeten berekenen aan de hand van het inkomen inclusief vakantietoeslag en zorgtoeslag.

SCF heeft echter ten onrechte de inkomensafhankelijke opslag berekend aan de hand van slechts het 'netto basis inkomen' van € [afgerond 1.226]. De klant had echter in totaal een netto inkomen van € [afgerond 2.067] uit AOW en pensioen. SCF is bij de berekening van de ILT ook uitgegaan van dat (hogere) netto inkomen, vermeerderd met vakantietoeslag en zorgtoeslag, maar bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag werden dus zowel toeslagen als een deel van het inkomen buiten beschouwing gelaten. Het weglaten van de toeslagen acht de AFM alleen al op basis van de tekst uit paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek (inkomensafhankelijke opslag wordt berekend aan de hand van het inkomen inclusief toeslagen en vakantiegeld) onbegrijpelijk. Bovendien lag het meerekenen van de toeslagen in de rede omdat bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag rekening wordt gehouden met het minimuminkomen, waarin ook toeslagen worden meegeteld.²⁷ Ten aanzien van het weglaten van het pensioen uit de berekening van de inkomensafhankelijke opslag heeft SCF aangevoerd dat dit haar niet kan worden verweten omdat uit de Leennormenmethodiek geen eenduidige definitie zou volgen van het begrip 'inkomen'. Dit kan de AFM niet volgen. Ook zonder eenduidige definitie geeft de Leennormenmethodiek geen grond om in de berekening van de ILT meer inkomensbronnen te gebruiken dan bij het bepalen van de inkomensafhankelijke opslag, zoals SCF deed. Zo'n onderscheid staat ook op gespannen voet met de logica van de inkomensafhankelijke afslag, die immers moet compenseren voor het feit dat een hoger inkomen vaak gepaard gaat met hogere uitgaven.

---

²⁷ Zie: [Sociaal minimum | CBS en Toeslagenwet | CBS](#). Dat het minimuminkomen inclusief toeslagen is, is relevant omdat de inkomensafhankelijke opslag wordt berekend door een percentage te vermenigvuldigen met het verschil tussen het inkomen en het minimuminkomen.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	33 van 72

Door de inkomensafhankelijke opslag van de klant te berekenen aan de hand van slechts het netto (basis) inkomen uit AOW ging SCF uit van een te lage inkomensafhankelijke opslag en daardoor een te lage leennorm voor de klant.

Conclusie

Gelet op het voorgaande, concludeert de AFM dat SCF niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek de zorgtoeslag en de inkomensafhankelijke opslag heeft berekend, met overkreditering van de consument als gevolg.

7.2.2 Dossier 2

7.2.2.1 Samenvatting

In dit dossier heeft SCF een kredietovereenkomst met een kredietlimiet van € 10.000 met een consument afgesloten op 26 oktober 2021. De AFM heeft in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF, met het oog op overkreditering, geen kredietovereenkomst van die omvang had mogen aangaan. Hierdoor heeft SCF artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 26 oktober 2021.

7.2.2.2 Feiten dossier 2

Op 26 oktober 2021 heeft SCF met een klant een kredietovereenkomst afgesloten met een kredietlimiet van € 10.000 en een looptijd van 96 maanden. Het betrof een overeenkomst inzake een aflopend, non-automotive krediet.²⁸ De maandtermijn van het krediet bedroeg € [circa 140].²⁹ De debetrentevoet op jaarbasis bedroeg [circa 9%].

De klant heeft onder andere de volgende gegevens in het vragenformulier non-automotive ingevuld³⁰:

- Burgerlijke staat: alleenstaand, [...].
- Soort dienstverband: vaste arbeidsovereenkomst
- Type woning: eigen woning
- Inwonende kinderen: [aantal]
- Kinder- of partneralimentatie: 0
- Auto: geen

In het document Dossierstukken dossier 2 – Overige stukken zijn drie loonstroken opgenomen van [...] juni 2021, [...] juli 2021 en [...] augustus 2021. Uit alle drie de loonstroken blijkt dat de klant een

---

²⁸ Zie Dossierstukken dossier 2 – Overeenkomst, Overview Data Non-Auto en Dossier 2 - Kredietbeoordeling.

²⁹ Zie Dossierstukken dossier 7.

³⁰ Zie Overview Data Non-Auto en Dossier 2 – Kredietbeoordeling en Dossierstukken Dossier 2.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	34 van 72

arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd had. Ook blijkt daaruit dat de klant een bruto salaris van € [...] ontving en een bruto vaste ploegentoeslag van € [...]. Blijkens de loonstrook van [...] juni 2021 ontving de klant netto € [...] aan salaris en blijkens de twee andere loonstroken netto € [...] aan salaris. Ook blijkt uit de drie loonstroken dat de klant vakantiegeld opbouwde.³¹

In het document Dossierstukken dossier 2 – Overige stukken zitten ook twee pro forma bruto-netto berekeningen van SCF, één van het inkomen van de klant op basis van enkel het salaris en één van het salaris plus de vaste ploegentoeslag. Uit de pro forma berekeningen kwam een netto inkomen van respectievelijk € 1.816,19 en € 1.994,05. Uit de laatste berekening volgt dat het netto inkomen uit vaste ploegentoeslag € 177,86 bedroeg.

Uit het document Dossier 2 – Kredietbeoordeling blijkt dat SCF het netto inkomen uit arbeid van € 1.816 als netto basisinkomen (“*Cust net income*” en “*Cust Base Inc.*”) heeft aangemerkt en het netto inkomen uit vaste ploegentoeslag van € 177 als additioneel en overig inkomen “*Cust. Add. Income*” en “*Cust Other Inc.*”. SCF telde die bedragen bij elkaar op om te komen tot een netto inkomen “*Customer Net Income*” van € 1.993.

Het netto inkomen van een klant mag worden vermeerderd met verschillende toeslagen. Blijkens het document Dossier 2 – Kredietbeoordeling ging SCF bij de ILT uit van een totaal inkomen (*total monthly income*) van € 2.758.

De klant had in de periode van [...] januari 2021 tot en met [...] oktober 2021 onder andere de volgende afschrijvingen:

- één afschrijving van € [...] met omschrijving “[hypotheek]”;
- in totaal acht afschrijvingen van ieder € [...] met omschrijving “[hypotheek]”; en
- een afschrijving inzake kinderopvang met omschrijving “[...]” op [...] september 2021.³²

De klant had geen BKR-registraties openstaan.³³

7.2.2.3 Zienswijze SCF

SCF betwist dat er in dossier 2 overkreditering heeft plaatsgevonden. Daartoe voert SCF kort samengevat de volgende punten aan:

---

³¹ Dossierstukken dossier 2, p. 17.

³² Zie Dossierstukken dossier 2 – Overige stukken.

³³ Zie Dossier 2 – Notities.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 35 van 72

- De kritiek van de AFM dat SCF de vaste ploegentoeslag had moeten meenemen bij de forfaitaire bepaling van de zorgtoeslag en het kindgebonden budget is onjuist, nu de Leennormenmethodiek niet duidelijk was over het inkomensbegrip voor de bepaling van de toeslagen.
- SCF betwist dat zij bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag had moeten uitgaan van het inkomen vermeerderd met toeslagen en vakantiegeld in plaats van het netto basis inkomen, nu de Leennormenmethodiek op dat punt (nog) niet eenduidig was.

Wel geeft SCF aan dat zij per 15 juli 2022 haar Acceptatiehandboek heeft aangepast in die zin dat de inkomensafhankelijke opslag en toeslagen per die datum worden berekend aan de hand van het inkomen vermeerderd met toeslagen en vakantiegeld.

7.2.2.4 Beoordeling dossier 2

Overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft

Op basis van de beschikbare informatie is de AFM van oordeel dat SCF in dit dossier met de consument een kredietovereenkomst is aangegaan die onverantwoord is met het oog op overkreditering van de consument. Hiermee heeft SCF artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 26 oktober 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

Aan de hand van de Leennormenmethodiek en de in paragraaf 7.2.2.2 van dit besluit genoemde feiten heeft de AFM in onderstaande tabel de voor de consument beschikbare maandruimte voor krediet³⁴ en het maximaal te verstrekken krediet³⁵ berekend. In onderstaande tabel is ook de berekening van SCF opgenomen, aan de hand van het onderzoeksrapport, het document Dossier 2 – Kredietbeoordeling en de zienswijze van SCF.

Financiële positie klant	Berekening SCF	Berekening AFM³⁶
<i>Inkomen uit arbeid</i>	€ 1.816	€ 1.816
<i>Inkomen uit de vaste ploegentoeslag</i>	€ 177 ³⁷	€ 178
<i>Vakantietoeslag</i>	€ 96	€ 96

³⁴ De beschikbare maandruimte is het totale inkomen min de totale lasten, de leennorm, het surplus eigen woningbezit en het surplus autobezit.

³⁵ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

³⁶ De berekening van SCF en de berekening van de AFM is weergegeven met afgeronde bedragen.

³⁷ In het onderzoeksrapport was het inkomen uit vaste ploegentoeslag van € 177,86 afgerond op € 178. Uit het document Dossier 2 – Kredietbeoordeling blijkt echter dat SCF dit bedrag bij de ILT afrondde op € 177.

Datum 9 juli 2024

Ons kenmerk [...]

Pagina 36 van 72

<i>Kinderbijslag</i>	€ 195	€ 195
<i>Zorgtoeslag</i>	€ 42	€ 0
<i>Kindgebonden budget</i>	€ 433	€ 408
Totaal inkomen	€ 2.758	€ 2.693
Te verminderen met lasten, leennorm en surplus:		
<i>Netto woonlasten</i>	€ 669	€ 669
<i>Lasten bestaande financieringen (BKR)</i>	€ 0	€ 0
<i>Kinderopvangkosten</i>	€ 1	€ 1
- Totaal lasten	€ 670	€ 670
- Leennorm	€ 1.879	€ 1.988
- Surplus eigen woningbezit	€ 60	€ 60
- Surplus autobezit	€ 0	€ 0
= Beschikbare maandruimte voor krediet	€ 149	€ 0
Kredietlimiet	Verstrekt krediet	Verantwoorde kredietlimiet³⁸
	€ 10.000	€ 0

Uit bovenstaande tabel blijkt dat SCF de kredietlimiet te hoog heeft berekend. SCF heeft daardoor een overeenkomst gesloten met een kredietlimiet van € 10.000, terwijl volgens de berekening van de AFM geen enkel krediet verantwoord was geweest. Hierdoor heeft SCF de consument voor een bedrag ter hoogte van € 10.000 overgekrediteerd.

Dat SCF een te hoog krediet heeft berekend is het gevolg van de omstandigheid dat SCF de inkomensafhankelijke toeslagen en opslag niet overeenkomstig de Leennormenmethodiek heeft berekend. Hierdoor werd de zorgtoeslag en het kindgebonden budget van de klant te hoog en de inkomensafhankelijke opslag te laag berekend. Dat zorgde er uiteindelijk voor dat SCF bij de ILT uitgang van respectievelijk een te hoog totaal inkomen en een te lage leennorm, met een te hoog krediet als gevolg. De AFM zal dit hieronder nader toelichten.

Onjuiste berekening zorgtoeslag en kindgebonden budget

Zoals hierboven in paragraaf 7.2.1.4 van dit besluit toegelicht, had SCF voor de berekening van de inkomensafhankelijke toeslagen het netto-inkomen moeten hanteren zoals zij dat aan de hand van paragraaf 3.1 tot en met 3.4 van de Leennormenmethodiek had vastgesteld. SCF heeft echter voor de

³⁸ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 37 van 72

berekening van de zorgtoeslag en het kindgebonden budget slechts een deel van het netto inkomen van de klant gehanteerd. SCF ging namelijk uit van een 'netto basis inkomen' van € 1.816, bestaande uit het inkomen uit arbeid van de klant, terwijl de klant daarnaast netto € 177,86 aan inkomen uit vaste ploegentoeslag ontving. Dit bedrag mocht SCF op grond van de Leennormenmethodiek meenemen bij de berekening van het netto inkomen van de klant, en uit de feiten in paragraaf 7.2.2.2 van dit besluit blijkt dat zij dit ook daadwerkelijk heeft gedaan. SCF heeft dat bedrag bij de berekening van de zorgtoeslag en het kindgebonden budget volledig buiten beschouwing gelaten. Hierdoor ging zij uit van een te hoog totaal inkomen. Nu SCF slechts een lager netto (basis) inkomen bij de berekening van de zorgtoeslag en kindgebonden budget hanteerde, maar niet bij het vaststellen van het totale inkomen voor de ILT, kan er aan het betoog van SCF over de wisselwerking tussen de hoogte van het inkomen en de toeslagen geen gewicht worden toegekend.

Onjuiste berekening van de inkomensafhankelijke opslag

SCF heeft ook de inkomensafhankelijke opslag van de klant niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek berekend, waardoor zij uitging van een te lage leennorm voor de klant. De AFM licht dit hieronder toe.

SCF berekende de inkomensafhankelijke opslag aan de hand van slechts het door SCF gehanteerde 'netto basis inkomen' van € 1.816, bestaande uit het inkomen uit arbeid zonder ploegentoeslag en zonder toeslagen. In paragraaf 7.2.1.4 van dit besluit heeft de AFM toegelicht dat – kort gezegd – bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag moet worden uitgegaan van het inkomen dat SCF aan de ILT ten grondslag heeft gelegd, inclusief vakantiegeld en toeslagen. SCF is hiervan ook in dit dossier afgeweken door – ten onrechte – de vaste ploegentoeslag, de zorgtoeslag, het kindgebonden budget, vakantietoeslag en kinderbijslag wél aan te merken als inkomen bij de ILT, maar buiten beschouwing te laten bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag.

Hierdoor ging SCF uit van een te lage inkomensafhankelijke opslag en daardoor een te lage leennorm voor de klant.

Conclusie

Gelet op het voorgaande, concludeert de AFM dat SCF niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek de zorgtoeslag, het kindgebonden budget en de inkomensafhankelijke opslag heeft berekend, met overkreditering van de consument als gevolg.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	38 van 72

7.2.3 Dossier 4

7.2.3.1 Samenvatting

In dit dossier heeft SCF een kredietovereenkomst met een consument afgesloten op 20 december 2021. De AFM heeft in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF onvoldoende informatie over de financiële positie van de consument heeft ingewonnen om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst, ter voorkoming van overkreditering, verantwoord was. Hierdoor heeft SCF artikel 4:34, eerste lid, Wft overtreden op 20 december 2021.

7.2.3.2 Feiten dossier 4

Op 20 december 2021 heeft SCF met een klant een kredietovereenkomst afgesloten met een kredietlimiet van € 20.000, voor de aanschaf van [...].³⁹ Het betrof een aflopend, non-automotive krediet. De maandtermijn van het krediet bedroeg € [circa 350].⁴⁰ De debetrentevoet op jaarbasis bedroeg [circa 9%]. De looptijd bedroeg 72 maanden.

De klant heeft onder andere de volgende gegevens in het vragenformulier non-automotive ingevuld⁴¹:

- Burgerlijke staat: alleenstaand
- Hoofdinkomen: pensioen
- Type woning: huurwoning
- Inwonende kinderen: 0
- Kinder- of partneralimentatie: 0
- Auto: geen
- Overige lasten: 0.

Uit het dossier blijkt niet dat SCF over de verklaring van de klant dat hij geen auto bezat additionele vragen aan de klant heeft gesteld of additionele informatie heeft opgevraagd. Ook blijkt uit het document Dossier 4 - Kredietbeoordeling niet dat SCF een surplus autobezit bij de lasten van de klant heeft opgeteld.

De klant had in de periode van [...] september 2021 tot en met [...] oktober 2021 onder andere de volgende afschrijvingen:⁴²

---

³⁹ Zie Dossierstukken dossier 4 – Overeenkomst.

⁴⁰ Zie Dossierstukken dossier 7.

⁴¹ Zie Overview Non-Auto Data en Dossier 4 – Kredietbeoordeling.

⁴² Dit blijkt uit twee rekeningafschriften zoals opgenomen in Dossierstukken Dossier 4 – Afschriften.

Datum 9 juli 2024

Ons kenmerk [...]

Pagina 39 van 72

Datum	Transactieomschrijving	Bedrag
[...]-09	[tankstation A]	€ [circa 30]
[...]-09	[autogarage A]	€ [circa 50]
[...]-09	BELASTINGDIENST (...) lic-g	€ [circa 200]
[...]-09	[tankstation B]	€ [circa 40]
[...]-09	[tankstation C]	€ [circa 30]
[...]-09	[tankstation D]	€ [circa 10]
[...]-10	[autogarage B]	€ [circa 410]
[...]-10	[tankstation E]	€ [circa 20]
[...]-10	BELASTINGDIENST [kenteken] [...]-10-2021 t/m [...]-10-2021	€ [circa 10]

De klant had in de periode van [...] september 2021 tot en met [...] oktober 2021 onder andere de volgende bijschrijvingen:⁴³

Datum	Transactieomschrijving	Bedrag
[...]-10	[...]	€ [...]
[...]-10	[...]	€ [...]

7.2.3.3 Zienswijze SCF

SCF betwist de overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft. Daartoe voert SCF kort samengevat de volgende punten aan:

- SCF vindt het niet redelijk dat de AFM verwacht dat SCF toetst of een ‘nee-verklaring’ van de klant op de vraag of de klant een auto bezit naar waarheid heeft beantwoord en de verstrekte informatie daartoe systematisch te controleren, nu een dergelijke vergaande controle niet wettelijk of in de Leennormenmethodiek is voorgeschreven en bovendien strijdig kan worden geacht met de AVG.
- SCF is het niet eens met de conclusie van de AFM dat SCF navraag had moeten doen of een betaling aan het Landelijk Incassocentrum van de Belastingdienst een betalingsregeling betrof, nu de klant geen betalingsregeling als structurele last heeft opgegeven, de feiten in het dossier daar ook niet op wezen en het niet doen van nader onderzoek naar het bestaan van een betalingsregeling in dit geval geheel conform de Leennormenmethodiek was.

Wel geeft SCF aan dat zij haar beleid inmiddels heeft aangepast. Inmiddels controleert SCF namelijk zowel positieve als negatieve verklaringen omtrent autobezit, aan de hand van door de klant ingediende stukken,

⁴³ Zie Dossierstukken Dossier 4 – Afschriften.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	40 van 72

bijvoorbeeld bankafschriften. In dat geval checkt zij enkel afschrijvingen die verwijzen naar een (auto)verzekering en/of (wegen)belasting. SCF vindt dat redelijk, aangezien dergelijke kosten een duidelijke indicatie vormen dat sprake is van autobezit en zij niet verplicht is om een nader onderzoek te doen naar overige mogelijk aan autobezit gerelateerde kosten, zoals tankkosten of uitgaven bij een benzinstation of wasstraat.

7.2.3.4 Beoordeling dossier 4

Naar het oordeel van de AFM heeft SCF in dit dossier onvoldoende informatie ingewonnen over de financiële positie van de consument om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst, ter voorkoming van overkreditering, door de consument verantwoord was. Hiermee heeft SCF artikel 4:34, eerste lid, Wft overtreden op 20 december 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

Onvoldoende informatie ten aanzien van autolasten

Op grond van paragraaf 4 juncto paragraaf 4.2 van de Leennormenmethodiek diende SCF vast te stellen of een klant autolasten had, waarover hieronder meer. Zo ja, diende SCF die lasten mee te nemen bij de bepaling van de totale lasten van de klant.⁴⁴ In de tabel in paragraaf 4.2 van de Leennormenmethodiek wordt weergegeven welke autolasten de kredietaanbieder bij de ILT moet hanteren, in het geval er sprake is van private lease, privé gebruik van een zakelijke lease of eigen auto bezit. Zo moet er in het geval van eigen autobezit door een kredietaanbieder een ‘surplusbedrag autobezit’ bij de leennorm worden opgeteld. Anders dan SCF stelt, ging het dus niet om het vaststellen van overige lasten, zodat haar betoog over de invulling van een mogelijke restvraag ten aanzien van extra lasten hier überhaupt niet opgaat.

SCF heeft de klant gevraagd of hij een auto bezat en hierop een ontkennend antwoord ontvangen. Uit de door SCF ingewonnen informatie blijkt echter dat de klant afschrijvingen had die wel duiden op het bezit van een auto. Zo blijkt dat de klant afschrijvingen had van twee autogarages, van de belastingdienst inzake een kentekennummer en van verschillende tankstations. Uit het dossier blijkt niet dat SCF bij de klant navraag heeft gedaan over die afschrijvingen en ook niet dat SCF nog over andere informatie beschikte ter vaststelling van de autolasten van de klant. Gelet op de wel beschikbare informatie is de AFM van oordeel dat, anders dan SCF meent, zij niet zonder meer op de verklaring van de klant mocht afgaan. Paragraaf 4.5 van de Leennormenmethodiek bepaalt immers dat lasten die worden *uitgevraagd* worden geverifieerd vanaf kredietlimieten van € 1.000 en dat die verificatie dient te worden gebaseerd op bescheiden en/of informatie die op een voldoende objectieve wijze de door de consument kenbaar gemaakte financiële situatie bevestigen. De AFM stelt vast dat SCF het autobezit heeft uitgevraagd, maar dat zij de opgegeven lasten (€ 0) niet heeft geverifieerd. In dit geval geldt dat de bescheiden en informatie in het dossier de

---

⁴⁴ Zie voor autolasten ook paragraaf 4.3.3 hierboven.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 41 van 72

verklaring van de consument niet alleen niet bevestigen, maar zelfs op het tegendeel wijzen. Met de enkele verklaring van de klant beschikte SCF daarmee over onvoldoende informatie om te beoordelen of het krediet voor de klant verantwoord was⁴⁵ en had zij dus nader onderzoek naar de afschrijvingen moeten doen.⁴⁶ Nu uit het dossier ook niet blijkt dat SCF een surplus autobezit bij de leennorm van de klant heeft opgeteld of op een andere wijze bij de ILT rekening heeft gehouden met de kans op autobezit van de klant, beschikte SCF over ontoereikende informatie over de autolasten van de consument, om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst verantwoord was.

Onvoldoende informatie ten aanzien van afschrijving

SCF heeft bij de klant ook uitgevraagd of hij nog overige lasten had. De klant heeft daarop ontkennend geantwoord. Uit de in het dossier opgenomen bankafschriften blijkt echter dat de klant op [...] september 2021 een afschrijving “BELASTINGDIENST (...) lic-g” van € [circa 200] had. Deze afschrijving kan duiden op een betalingsregeling met de Belastingdienst, en daarmee mogelijk op een structurele last van de klant. Uit het dossier blijkt niet dat SCF bij de klant navraag heeft gedaan over die afschrijving. Anders dan SCF meent kon zij tegen de achtergrond van de afschrijving niet zonder meer uitgaan van de juistheid van de verklaring van de klant. Hiervoor is relevant dat SCF bij de klant het bestaan van overige lasten heeft uitgevraagd. Zij heeft op die manier dus zelf invulling gegeven aan de restvraag die als doel heeft om overige, niet expliciet in de Leennormenmethodiek genoemde, lasten van de klant in kaart te brengen ten behoeve van de kredietwaardigheidstoets. Uitgevraagde lasten dienen op grond van de Leennormenmethodiek te worden geverifieerd aan de hand van bescheiden en/of informatie die de verklaring van de klant bevestigen. De bij SCF beschikbare informatie in de vorm van bankafschriften wees er echter juist op dat de verklaring van de klant mogelijk niet juist was. Die bankafschriften bevatten immers een afschrijving die kon duiden op een betalingsregeling met de Belastingdienst, en daarmee op een potentieel structurele last van de klant. Bij gebrek aan informatie hierover kon niet worden vastgesteld of het inderdaad om een structurele last ging en daardoor niet adequaat worden vastgesteld wat de maximale kredietruimte van de klant was. Gelet op het voorgaande, kon SCF redelijkerwijs geen genoegen nemen met de verklaring van de klant omtrent overige lasten en had zij nader onderzoek naar de afschrijving moeten doen.⁴⁷ Door dit na te laten, heeft

---

⁴⁵ Dit volgt ook uit het arrest van het HvJ EU van 18 december 2014, C-449/13, ECLI:EU:C:2014:2464, NJ 2015/262 m.nt. M.R. Mok (CA Consumer Finance SA/Bakkaus en Bonato). Hieruit blijkt dat een ongestaafde verklaring van de klant niet toereikend is en in ieder geval dat de kredietaanbieder moet nagaan of de beschikbare informatie passend en toereikend is ter beoordeling van de kredietwaardigheid van de consument. Gelet op de in het dossier beschikbare informatie die op autobezit konden wijzen, kan de verklaring van de klant in ieder geval niet als passend en toereikend worden beschouwd. Zie ook de conclusie van P-G mr. M.H. Wissink bij het arrest van de Hoge Raad van 14 september 2018, ECLI:NL:PHR:2018:1036.

⁴⁶ Zie ook de uitspraak van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Rotterdam van 28 november 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:9270: [ECLI:NL:RBROT:2019:9270, Rechtbank Rotterdam, AWB - 19 4613 \(rechtspraak.nl\)](https://uitspraken.rechtspraak.nl?ident=NL:RBROT:2019:9270).

⁴⁷ Zie ook HvJ EU 18 december 2014, C-449/13, ECLI:EU:C:2014:2464, NJ 2015/262, m.nt. M.R. Mok (CA Consumer Finance SA/Bakkaus en Bonato); Rb. Rotterdam (vzr.) 28 november 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:9270; Concl. P-G M.H. Wissink 14 september 2018, ECLI:NL:PHR:2018:1036.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	42 van 72

SCF onvoldoende informatie ingewonnen over de afschrijving, om te kunnen bepalen of het krediet verantwoord kon worden verstrekt.

7.2.4 Dossier 5

7.2.4.1 Samenvatting

In dit dossier heeft SCF een kredietovereenkomst met een consument afgesloten op 12 juli 2021. De AFM heeft in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF onvoldoende informatie over de financiële positie van de consument heeft ingewonnen om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst, ter voorkoming van overkreditering, verantwoord was. Hierdoor heeft SCF artikel 4:34, eerste lid, Wft overtreden op 12 juli 2021.

7.2.4.2 Feiten dossier 5

Op 12 juli 2021 heeft SCF met een klant een overeenkomst inzake een doorlopend krediet afgesloten met een kredietlimiet van € 2.099, voor de aanschaf van [...].⁴⁸ Het betrof een non-automotive krediet.⁴⁹ De maandtermijn van het krediet bedroeg € [circa 50].⁵⁰ De debetrentevoet op jaarbasis bedroeg [circa 10%]. De looptijd bedroeg 120 maanden.

De klant heeft onder andere de volgende gegevens in het vragenformulier non-automotive ingevuld:⁵¹

- Burgerlijke staat: alleenstaand
- Soort dienstverband: uitzendkracht
- Type woning: inwonend
- Inwonende kinderen: 0
- Kinder- of partneralimentatie: 0
- Auto: ja

Het document Dossierstukken dossier 5 – Overige stukken bevat in totaal zestien wekelijkse salarisstroken, waarvan vier dubbelingen, voor de periode 29 maart 2021 tot 20 juni 2021. Uit die salarisstroken blijkt dat de klant als uitzendkracht een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd had en geen vaste uren per week had. De salarisstroken vermeldden niet de einddatum van de arbeidsovereenkomst. Verder bevat het document Dossierstukken dossier 5 – Overige stukken bankafschriften over de periode van 29 mei 2021 tot en met 29 juni 2021, met daarop onder andere bijschrijvingen aan salaris.

---

⁴⁸ Zie Dossierstukken dossier 5 – Overeenkomst.

⁴⁹ Zie Dossierstukken dossier 5 – Overeenkomst.

⁵⁰ Zie Dossierstukken dossier 7.

⁵¹ Zie Overview Data Non-Auto en Dossier 5 - Kredietbeoordeling.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	43 van 72

Uit het document Dossier 5 – Kredietbeoordeling blijkt dat SCF de arbeidsovereenkomst heeft aangemerkt als een jaarcontract en daarbij het volgende had vermeld: “(i.e. 12 months) may be renewed”.

7.2.4.3 Zienswijze SCF

SCF erkent de overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft. SCF geeft aan dat de desbetreffende dossierbehandelaar per abuis en onterecht heeft gemeend dat de einddatum van het uitzendcontract voor bepaalde tijd op de loonstrook stond en het contract nog acht maanden doorliep. Daardoor is het inkomen niet overeenkomstig de Leennormenmethodiek vastgesteld aan de hand van salarisbijschrijvingen van de afgelopen twaalf maanden. Het betrof aldus een eenmalige fout van een medewerker.

7.2.4.4 Beoordeling dossier 5

Overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo

Naar het oordeel van de AFM beschikte SCF in dit dossier over onvoldoende schriftelijke of op een andere duurzame drager vastgelegde informatie ten aanzien van de financiële positie van de consument om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst, ter voorkoming van overkreditering, door de consument verantwoord was. Hiermee heeft SCF artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo overtreden op 12 juli 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

Ontoereikende verificatie inkomen

Uit de in paragraaf 7.2.4.2 van dit besluit genoemde feiten volgt dat SCF het inkomen van de klant heeft geverifieerd aan de hand van loonstroken over een periode van bijna drie maanden. Uit die loonstroken blijkt niet wat de resterende looptijd van de arbeidsovereenkomst van de consument was. Hierdoor kon niet worden vastgesteld of de arbeidsovereenkomst van de klant nog ten minste zes maanden liep. SCF kon dat ook niet vaststellen aan de hand van bijschrijvingen van salaris over de afgelopen twaalf maanden, nu de bankafschriften in het dossier slechts zagen op een periode van een maand. Uit het dossier blijkt niet dat SCF nog andere informatie heeft ingewonnen of over andere informatie beschikte ter vaststelling van de bestendigheid van het inkomen. Ook blijkt uit het dossier niet dat SCF in verband met de looptijd van de arbeidsovereenkomst overeenkomstig de Leennormenmethodiek een afslag op het inkomen heeft gehanteerd of op een andere manier rekening heeft gehouden met de kans op een (tijdelijke) inkomensterugval na afloop van de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. Gelet op het voorgaande beschikte SCF over ontoereikende informatie over de bestendigheid van het inkomen van de consument, om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst verantwoord was.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	44 van 72

7.2.5 Dossier 6

7.2.5.1 Samenvatting

In dit dossier heeft SCF een kredietovereenkomst met een consument afgesloten op 14 september 2021. De AFM heeft in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF onvoldoende informatie over de financiële positie van de consument heeft ingewonnen om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst, ter voorkoming van overkreditering, verantwoord was. Hierdoor heeft SCF artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo overtreden op 14 september 2021.

7.2.5.2 Feiten dossier 6

Op 14 september 2021 heeft SCF met twee klanten een gezamenlijke kredietovereenkomst inzake een krediet afgesloten met een kredietlimiet van € 24.947,00, voor de aanschaf van een auto.⁵² Het betrof een aflopend, automotiv krediet. De maandtermijn van het krediet bedroeg € [circa € 310].⁵³ De debetrentevoet op jaarbasis bedroeg [circa 4%]. De slottermijn bedroeg € 9.500. De looptijd bedroeg 60 maanden.

De klant heeft onder andere de volgende gegevens in het vragenformulier automotiv ingevuld:⁵⁴

- Burgerlijke staat: getrouwd
- Type woning: huurwoning
- Soort dienstverband: beide klanten in loondienst
- (Inwonende) kinderen: [...]
- Kinder- of partneralimentatie: 0
- Auto: ja

Het document Dossierstukken dossier 6 bevat loonstroken over april 2021, mei 2021 en juni 2021 van klant 1. Uit die loonstroken blijkt dat klant 1 [...] % parttime werkte en een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd had. De loonstroken vermelden niet de einddatum van de overeenkomst. Uit de loonstroken blijkt dat de klant in de periode april 2021, mei 2021 en juni 2021 bruto € [...] aan salaris ontving en daarnaast respectievelijk € [circa 660], € [circa 1.070] en € [circa 550] bruto aan "Extra uren (parttimers)" ontving. In het document Dossierstukken dossier 6 zitten ook nog drie loonstroken van een andere werkgever over de periode mei 2021, juni 2021 en juli 2021 van klant 2. Uit die loonstroken blijkt dat klant 2 [...] % parttime werkte. Uit Dossier 1 – Notities blijkt dat klant 2 per [...] oktober 2021 een arbeidsovereenkomst voor

---

⁵² Zie Dossierstukken dossier 6.

⁵³ Zie Dossierstukken dossier 6.

⁵⁴ Zie Overview Data Auto en Dossier 6 - Kredietbeoordeling.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	45 van 72

onbepaalde tijd heeft gekregen. Het salaris van klant 2 bedroeg in de periode van mei tot en met juli 2021 respectievelijk bruto € [...], € [...] en € [...], vermeerderd met in totaal € [circa 310], € [circa 370], € [circa 220] bruto aan 'ORT'⁵⁵.

Uit de pro forma bruto-netto berekeningen van SCF blijkt dat SCF voor het inkomen van klant 1 en klant 2 de vergoeding voor overwerk heeft berekend door het gemiddelde te nemen van respectievelijk de bruto vergoeding voor "Extra uren (parttimers)" in de drie maanden april tot en met juni 2021 en de totale bruto vergoeding "ORT" in de drie maanden mei tot en met juli 2021.⁵⁶

Blijkens het document Dossier 6 – Kredietbeoordeling ging SCF bij de ILT uit van een totaal inkomen ('*total monthly income*') van € [...]. Dit is de som van de inkomens van beide klanten inclusief het gemiddelde van de vergoedingen die zij over een periode van drie maanden ontvingen.

In het document Dossierstukken dossier 6 zitten ook nog bankafschriften van een gezamenlijke bankrekening van klant 1 en klant 2 over de periode van 1 tot en met 30 juni 2021.

7.2.5.3 Zienswijze SCF

SCF betwist de overtreding. Daartoe voert SCF kort samengevat aan dat er geen fouten zijn gemaakt bij de vaststelling van het inkomen uit overwerk, nu de Leennormenmethodiek niet tot meer of andere controles van het structurele overwerk verplicht dan door SCF zijn toegepast. Overeenkomstig de Leennormenmethodiek heeft SCF gecontroleerd of het (incidentele) element overwerk op drie opeenvolgende salarisstroken voorkwam. De redenatie van de AFM dat het inkomen uit overwerk niet goed kan worden vastgesteld omdat de uitbetaalde bedragen op basis van de salarisstroken teveel uiteenlopen vindt geen steun in de Leennormenmethodiek.

7.2.5.4 Beoordeling dossier 6

Overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113 BGfo

Naar het oordeel van de AFM beschikte SCF in dit dossier over onvoldoende schriftelijke of op een andere duurzame drager vastgelegde informatie ingewonnen over van de financiële positie van de consument om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst, ter voorkoming van overkreditering, door de consument verantwoord was. Hiermee heeft SCF artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo overtreden op 14 september 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

---

⁵⁵ De AFM neemt aan dat met 'ORT' onregelmatigheidstoeslag wordt bedoeld.

⁵⁶ Zie Dossierstukken dossier 6.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	46 van 72

Bestendigheid inkomen uit overwerk niet voldoende aangetoond

SCF heeft bij de ILT voor klant 1 en klant 2 zowel inkomen uit arbeid als inkomen uit overwerk meegenomen, waarbij zij het inkomen uit overwerk heeft berekend door het gemiddelde over drie maanden te nemen.⁵⁷ Om te kunnen bepalen of een krediet verantwoord is, moet op grond van paragraaf 3.6 van de Leennormenmethodiek de bestendigheid van het betrokken inkomen worden vastgesteld. Dit heeft SCF naar het oordeel van de AFM onvoldoende gedaan. In dit geval is de bestendigheid van het – als gemiddelde berekende – inkomen uit overwerk onvoldoende gebleken omdat dit gemiddelde is berekend op slechts drie maanden. Bovendien ging het om sterk uiteenlopende bedragen. Hiermee beschikte SCF over onvoldoende informatie om te mogen aannemen dat de klant iedere maand het berekende bedrag uit overwerk ter beschikking zou hebben. Ten overvloede wijst de AFM erop dat in paragraaf 3.1 van de Leennormenmethodiek bij wijze van voorbeeld wordt genoemd dat conform NHG-beleid⁵⁸ inkomen uit overwerk als inkomen kan worden meegenomen voor zover het structureel wordt verdiend, waarmee in die context wordt bedoeld dat minimaal twaalf maanden worden betrokken. Ook tegen deze achtergrond had SCF moeten begrijpen dat zij met drie variabele bedragen niet kon volstaan.

Nu uit het dossier ook niet blijkt dat SCF een afslag heeft gehanteerd die recht doet aan een mogelijke inkomensterugval of op een andere wijze bij de ILT rekening heeft gehouden met de kans op een inkomensterugval van de klant, heeft SCF onvoldoende informatie ingewonnen om de bestendigheid van het inkomen uit overwerk aan te tonen om te kunnen beoordelen of het aangaan van de overeenkomst verantwoord was.

7.2.6 Dossier 7

7.2.6.1 Samenvatting

In dit dossier heeft SCF een kredietovereenkomst met een kredietlimiet van € [...] met een consument afgesloten op 17 augustus 2021, welk bedrag later is aangepast tot € [afgerond 7.864]. De AFM heeft in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF, met het oog op overkreditering, een kredietovereenkomst van die omvang niet had mogen aangaan. Ook heeft de AFM in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF onvoldoende informatie over de financiële positie van de consument heeft ingewonnen om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst, ter voorkoming van overkreditering, verantwoord was. Hierdoor heeft SCF artikel 4:34, eerste lid, Wft en artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 17 augustus 2021.

---

⁵⁷ Zie dossierstukken dossier 6.

⁵⁸ <https://www.nhg.nl/media/1o3fjhr2/vn-2021-2-def.pdf>.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	47 van 72

7.2.6.2 Feiten dossier 7

Op 17 augustus 2021 heeft SCF met twee klanten een gezamenlijke kredietovereenkomst afgesloten met een kredietlimiet van € [...], ten behoeve van de aankoop van een caravan.⁵⁹ Het betrof een aflopend, automotive krediet.⁶⁰ De looptijd bedroeg 32 maanden, de debetrentevoet bedroeg [circa 10%] en de maandtermijn van het krediet bedroeg € [circa 350].⁶¹ Blijkens het SA Automotive is de initiële kredietverstrekking aangepast wegens de vaststelling van een incident bij de kredietverstrekking. De kredietssom is blijkens het SA daardoor aangepast tot € [afgerond 7.864] met een maandtermijn van € [circa 290], de looptijd verkort tot 27 maanden en ook werd er geen rente meer in rekening gebracht.

De klant heeft onder andere de volgende gegevens in het vragenformulier automotive ingevuld:⁶²

- Burgerlijke staat: getrouwd
- Soort dienstverband: vast
- Inwonende kinderen: 0
- Soort woning: eigen woning
- Kinder- of partneralimentatie: 0
- Auto: geen

Het document Dossierstukken dossier 7 bevat slechts één loonstrook. Het gaat om een loonstrook voor de periode juli 2021. Uit de loonstrook blijkt dat de klant een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd heeft. Uit de loonstrook blijkt ook dat de klant in de periode van juli 2021 bruto € [...] aan salaris verdiende en netto € [...].

In het document Dossierstukken dossier 7 zit ook een pro forma bruto-netto berekening van SCF. SCF heeft de pro forma bruto-netto berekening uitgevoerd aan de hand van een bruto salaris van € [...] minus een pensioenpremie van € [...]. Uit de pro forma berekening kwam een netto inkomen van € 2.558,40.

Uit het document Dossier 7 – Kredietbeoordeling blijkt dat SCF uitging van een ‘totaal maandelijks inkomen huishouden’ van € 2.748,40, waarbij oorspronkelijk rekening werd gehouden met een inkomen van € [...] van klant 2. SCF heeft in het SA aangegeven dat zij later heeft vastgesteld dat dit tweede inkomen niet kon worden betrokken, en dat zij de kredietovereenkomst daarop heeft aangepast.

---

⁵⁹ Zie Dossierstukken dossier 7.

⁶⁰ Zie Dossierstukken dossier 7.

⁶¹ Zie Dossierstukken dossier 7.

⁶² Zie Overview Data Auto en Dossier 7 - Kredietbeoordeling.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 48 van 72

De klant(en) had in de periode van [...] juli 2021 tot en met [...] augustus 2021 onder andere de volgende afschrijvingen⁶³:

Datum	Transactieomschrijving	Bedrag
[...]-07	[autowasstraat]	€ [circa 10]
[...]-07	[tankstation A]	€ [circa 20]
[...]-07	[tankstation B]	€ [circa 30]
[...]-07	[tankstation C]	€ [circa 30]
[...]-07	[parkeergarage]	€ [circa <5]
[...]-07	[tankstation C]	€ [circa 50]
[...]-07	[tankstation C]	€ [circa 50]
[...]-07	[tankstation C]	€ [circa 30]
[...]-07	[tankstation C]	€ [circa 50]
[...]-07	[tankstation C]	€ [circa 40]
[...]-07	[tankstation D]	€ [circa 40]
[...]-08	[factuur autoverzekering]	€ [circa 50]
[...]-08	[factuur autoverzekering]	€ [circa 40]
[...]-08	[tankstation D]	€ [circa 40]
[...]-08	[tankstation C]	€ [circa 30]
[...]-08	[tankstation C]	€ [circa 30]

Uit het document 'Dossier 7 – Kredietbeoordeling' blijkt niet dat SCF bij de ILT een surplus voor autobezit heeft gehanteerd.

7.2.6.3 Zienswijze SCF

SCF erkent de overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft. Met de kennis van nu is SCF het eens dat in dit geval nadere verificatie had moeten plaatsvinden van autobezit, terwijl de klant verklaard geen auto te bezitten. Dit nu uit een bankafschrift blijkt van een betaling van premie voor een autoverzekering, in combinatie met het feit dat het krediet bedoeld was voor de aankoop van een caravan. Zoals ook aangegeven ten aanzien van dossier 4, heeft SCF inmiddels ook haar beleid inzake verklaringen omtrent autobezit aangepast.

SCF betwist de overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft. Daartoe voert SCF kort samengevat de volgende punten aan:

---

⁶³ Zie Dossierstukken Dossier 7.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	49 van 72

- De manier waarop SCF de afkapvoet in dit dossier heeft toegepast paste binnen de Leennormenmethodiek.
- SCF betwist dat zij bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag had moeten uitgaan van het inkomen vermeerderd met toeslagen en vakantiegeld in plaats van het netto basis inkomen, nu de Leennormenmethodiek op dat punt (nog) niet eenduidig was.

Wel geeft SCF aan dat zij per 15 juli 2022 haar acceptatiebeleid heeft aangepast, zodat per die datum alleen nog een afkapvoet voor inkomens vanaf 1,5 keer modaal wordt gehanteerd. Ook geeft SCF aan dat zij bestaande klanten, die een lening in de periode tussen 1 april 2021 en 15 juli 2022 hebben afgesloten hebben gecompenseerd, indien zij als gevolg van de door SCF gehanteerde afkapvoet 'te veel' zouden hebben geleend.

7.2.6.4 Beoordeling dossier 7

Overtreding van artikel 4:34, eerste lid, Wft

Naar het oordeel van de AFM heeft SCF in dit dossier onvoldoende informatie ingewonnen over de financiële positie van de consument om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst, ter voorkoming van overkreditering, door de consument verantwoord was. Hiermee heeft SCF artikel 4:34, eerste lid, Wft overtreden op 17 augustus 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

Ontoereikende verificatie autolasten

Uit de in paragraaf 7.2.6.2 van dit besluit genoemde feiten komt naar voren dat SCF via het vragenformulier automotive bij de klant heeft uitgevraagd of de klant een auto bezat. De klant heeft die vraag ontkennend beantwoord. Uit de door SCF verzamelde informatie blijkt echter dat de klant afschrijvingen had die wel duiden op het bezit van een auto. Zo zijn betalingen verricht aan een autowasstraat, parkeergarage, verschillende tankstations en ten aanzien van een autoverzekering. Het krediet werd bovendien afgesloten voor de aanschaf van een caravan. Tegen deze achtergrond kon SCF redelijkerwijs niet afgaan op de verklaring van de klant (zie ook paragraaf 7.2.3.4 van dit besluit). Uit het dossier blijkt niet dat SCF bij de klant verder navraag heeft gedaan over mogelijke autolasten, of dat zij beschikte over informatie die een ander licht op de zaak wierp. Evenmin blijkt dat SCF bijvoorbeeld een surplus autobezit bij de leennorm van de klant heeft opgeteld of op een andere wijze bij de ILT rekening heeft gehouden met de kans op autobezit van de klant, waarmee met de mogelijke lasten ook zonder nadere informatie rekening zou zijn gehouden. Zodoende beschikte SCF over ontoereikende informatie over de autolasten van de consument, om te kunnen beoordelen of het aangaan van de kredietovereenkomst verantwoord was.

Overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft

Op basis van de wel beschikbare informatie is de AFM van oordeel dat SCF in dit dossier met de consument een kredietovereenkomst is aangegaan die onverantwoord is met het oog op overkreditering van de

Datum 9 juli 2024
 Ons kenmerk [...]
 Pagina 50 van 72

consument. Hiermee heeft SCF eveneens artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 17 augustus 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

Aan de hand van de Leennormenmethodiek en de in paragraaf 7.2.6.2 van dit besluit genoemde feiten heeft de AFM in onderstaande tabel de voor de consument beschikbare maandruimte voor krediet⁶⁴ en het maximaal te verstrekken krediet⁶⁵ berekend. In onderstaande tabel is ook de berekening van SCF opgenomen. Daarbij is de AFM uitgegaan van de cijfers die SCF in het SA heeft aangeleverd, omdat daaruit blijkt dat het kredietbedrag naar beneden is aangepast.⁶⁶

Financiële positie klant	Berekening SCF	Berekening AFM⁶⁷
<i>Inkomen uit arbeid</i>	€ 2.558	€ 2.558
<i>Vakantietoeslag</i>	€ 135	€ 135
Totaal inkomen	€ 2.693	€ 2.693
Te verminderen met lasten, leennorm en surplus:		
<i>Netto woonlasten</i>	€ 554	€ 554
<i>Lasten bestaande financieringen (BKR)</i>	€ 0	€ 0
- Totaal lasten	€ 554	€ 554
- Leennorm	€ 1.772	€ 1.819
- Surplus eigen woningbezit	€ 73	€ 73
- Surplus autobezit	€ 0	€ 0 (?) ⁶⁸
= Beschikbare maandruimte voor krediet	€ 295	€ 247
Kredietlimiet	Verstrekt krediet	Verantwoorde kredietlimiet⁶⁹
	€ 7.864	€ 6.676

Uit bovenstaande tabel blijkt dat SCF de kredietlimiet te hoog heeft berekend. SCF heeft daardoor een overeenkomst gesloten met een kredietlimiet van (afgerond) € 7.864, terwijl volgens de berekening van de

⁶⁴ De beschikbare maandruimte is het totale inkomen min de totale lasten, de leennorm, het surplus eigen woningbezit en het surplus autobezit.

⁶⁵ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

⁶⁶ Volledigheidshalve: de omstandigheid dat SCF naar eigen inzicht oorspronkelijk een te hoog inkomen hanteerde, maakt geen onderdeel uit van hetgeen SCF in dit besluit wordt verweten.

⁶⁷ De berekening van SCF en de berekening van de AFM is weergegeven met afgeronde bedragen.

⁶⁸ Omdat SCF onvoldoende informatie over (mogelijke) autolasten heeft ingewonnen, kan de AFM niet vaststellen of SCF een surplus autobezit had dienen te hanteren. Gelet daarop heeft de AFM nu geen surplus autobezit in de tabel opgenomen.

⁶⁹ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	51 van 72

AFM slechts een overeenkomst met een kredietlimiet van € 6.676 verantwoord was geweest. Hierdoor heeft SCF de consument voor een bedrag ter hoogte van € 1.188 overgekrediteerd.

Dat SCF een te hoog krediet heeft berekend is het gevolg van de omstandigheid dat SCF niet overeenkomstig de Leennormenmethodiek de inkomensafhankelijke opslag heeft berekend en een afkapvoet heeft gehanteerd. Dat zorgde er uiteindelijk voor dat SCF bij de ILT uitging van een te lage leennorm, met een te hoog kredietlimiet als gevolg. De AFM zal dit hieronder nader toelichten.

Onjuiste berekening van de inkomensafhankelijke opslag

SCF berekende de inkomensafhankelijke opslag aan de hand van slechts het basis inkomen van afgerond € 2.558, bestaande uit enkel het inkomen uit arbeid. In paragraaf 7.2.1.4 van dit besluit heeft de AFM toegelicht dat bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag moet worden uitgegaan van – kort gezegd – het inkomen dat SCF aan de ILT ten grondslag heeft gelegd, inclusief vakantiegeld en toeslagen. Nu uit bovenstaande tabel blijkt dat SCF als inkomen bij de ILT, het inkomen uit arbeid vermeerderd met vakantietoeslag heeft gehanteerd, geldt ook hier dat SCF redelijkerwijs had moeten concluderen dat zij bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag niet de vakantietoeslag buiten beschouwing kon laten.

Door de inkomensafhankelijke opslag van de klant te berekenen aan de hand van slechts het basis inkomen, ging SCF uit van een te lage inkomensafhankelijke opslag en daardoor een te lage leennorm voor de klant.

Onjuiste toepassing afkapvoet

De leennorm voor de klant is nog lager uitgevallen, doordat SCF de te laag vastgestelde leennorm ook nog onterecht heeft afgetopt aan de hand van een maximale leennorm voor modale inkomens. De AFM licht dit hieronder toe.

In paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek staat de volgende toelichting ten aanzien van de berekening van de inkomensafhankelijke opslag:

De inkomensafhankelijke opslag is gebaseerd op de voorbeeldbegrotingen voor hogere inkomens waarbij uit wordt gegaan van het inkomen inclusief toeslagen en vakantiegeld. De inkomensafhankelijke opslag wordt afgetopt op een inkomen van anderhalf keer modaal (incl. vakantiegeld). Het minimuminkomen bedraagt in 2020 € 1523,-.

Uit het citaat hierboven blijkt dat bij het bepalen van de leennorm een afkapvoet dient te worden gehanteerd bij inkomens van anderhalf keer modaal.

In dit geval heeft SCF de inkomensafhankelijke afslag afgetopt op een modaal inkomen. SCF heeft zich op het standpunt gesteld dat dit ook mocht; uit de Leennormenmethodiek en de toelichting daarop zou namelijk mogen worden afgeleid dat additioneel een afkapvoet gold voor modale inkomens. Dit kan de AFM niet volgen. In paragraaf 2.2 van de Leennormenmethodiek staat immers uitsluitend dat de inkomensafhankelijke opslag wordt afgetopt op een inkomen van anderhalf keer modaal, en wordt niet ingegaan op modale inkomens.

De AFM begrijpt SCF zo dat een additionele afkapvoet mocht worden afgeleid uit een in de Leennormenmethodiek opgenomen tabel (tabel 2.2) en de bijbehorende toelichting. In tabel 2.2 werden de 'leennorm huur' en de 'leennorm koop' voor verschillende huishoudsituaties in bedragen uitgedrukt. De tabel bevatte voor elke situatie een bedrag 'modaal' en een bedrag 'vanaf 1,5x modaal'. Dat zag er als volgt uit:

Tabel 2.2 Maximale leennorm voor consumptief krediet per 1 april 2021 (bedragen 2020)

	Alleenstaand	Alleenstaand met kinderen	Paar	Paar met kinderen
Opslagpercentage	15,0%	12,5%	12,5%	10,0%
Minimuminkomen	1.523	1.523	1.523	1.523
Leennorm huur				
Modaal	1.181	1.896	1.661	2.149
Vanaf 1,5x modaal	1.287	1.973	1.742	2.207
Leennorm koop (eigenwoningbezit)				
Modaal	1.291	2.007	1.772	2.259
Vanaf 1,5x modaal	1.397	2.083	1.853	2.317

In de FAQ/toelichting stond de volgende verduidelijking ten aanzien van de in tabel 2.2 opgenomen lijn⁷⁰ met de maximale leennorm voor modale inkomens:

De lijn die de corresponderende leennorm bij modaal weergeeft voor zowel leennorm huur als koop is daar ingekomen om de vergelijking te kunnen maken. Deze lijn heeft op zichzelf geen betekenis. De leennorm is afgetopt op 1,5x modaal.

Dat sprake zou zijn geweest van een additionele afkapvoet acht de AFM onbegrijpelijk. Hoewel kan worden toegegeven dat het niet (helemaal) duidelijk is ten behoeve van welke vergelijking de lijn precies in tabel 2.2

⁷⁰ Gedoeld wordt op de zesde en tiende rij in de tabel met het label 'modaal'.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	53 van 72

is opgenomen, doet die onduidelijkheid niks af aan het feit dat in de toelichting staat: “Deze lijn heeft op zichzelf geen betekenis. De leennorm is afgetopt op 1,5x modaal”. Die onduidelijkheid ziet immers slechts op de reden waarom de lijn in tabel 2.2 is opgenomen, maar niet op de toelichting die zegt dat die lijn op zichzelf geen betekenis heeft. Bovendien wordt, overeenkomstig paragraaf 2.2, toegelicht waarom die lijn op zichzelf geen betekenis heeft; de leennorm wordt afgetopt op anderhalf keer modaal. De tekst van de Leennormenmethodiek en de FAQ/toelichting zijn op dit punt dus qua strekking gelijk aan elkaar en bovendien beide leidend.⁷¹ Dat SCF meent dat zij op grond van de Leennormenmethodiek redelijkerwijs mocht aannemen dat zij een afkapvoet voor modale inkomens diende te hanteren, kan de AFM daarom niet volgen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande, concludeert de AFM dat SCF niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek de inkomensafhankelijke opslag heeft berekend en een afkapvoet heeft gehanteerd, met overkreditering van de consument als gevolg.

7.2.7 Dossier 8

7.2.7.1 Samenvatting

In dit dossier heeft SCF een kredietovereenkomst met een kredietlimiet van € 6.840 met een consument afgesloten op 20 oktober 2021. De AFM heeft in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF, met het oog op overkreditering, geen kredietovereenkomst van die omvang met de consument had mogen aangaan. Hierdoor heeft SCF artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 20 oktober 2021.

7.2.7.2 Feiten dossier 8

Op 20 oktober 2021 heeft SCF met een klant een kredietovereenkomst afgesloten met een kredietlimiet van € 6.840, ten behoeve van de aankoop van een [...].⁷² Het betrof een aflopend, automotive krediet. De maandtermijn van het krediet bedroeg € [circa 120].⁷³ De debetrentevoet op jaarbasis bedroeg [circa 8%]. De looptijd bedroeg 72 maanden.

De klant heeft onder andere de volgende gegevens in het vragenformulier automotive ingevuld:⁷⁴

- Burgerlijke staat: alleenstaand
- Soort dienstverband: arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd

---

⁷¹ Zie ook: Wettelijk kader – Leennormenmethodiek.

⁷² Zie Dossierstukken dossier 8.

⁷³ Zie Dossierstukken dossier 8.

⁷⁴ Zie Overview Data Auto en Dossier 8 – Kredietbeoordeling en Dossierstukken dossier 8 en Dossierstukken Dossier 8 – Afschriften en identificatie.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	54 van 72

- Soort woning: huurwoning
- Inwonende kinderen: 0
- Kinder- en/of partneralimentatie: 0
- Auto: geen

Het document Dossierstukken dossier 8 bevat een loonstrook van de periode augustus 2021. Uit de loonstrook blijkt dat de klant een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd had en bruto € [...] en netto € [...] aan salaris ontving. Uit de loonstrook blijkt niet of de klant vakantiegeld opbouwde. Het document Dossierstukken dossier 8 bevat ook een pro forma bruto-netto berekening van het inkomen van de klant. Daaruit blijkt dat het netto inkomen van de klant € 2.466,17 bedroeg.

Ten aanzien van de bankrekening van de klant heeft er op [...] september 2021 een afschrijving van € [...] met de omschrijving “[huur]” plaatsgevonden.⁷⁵

De klant had nog de volgende BKR-registraties openstaan:

- Een doorlopend krediet van € [circa 1.200]; en
- Een doorlopend krediet van € [circa 21.000].⁷⁶

Uit het document Dossier 8 – Kredietbeoordeling blijkt dat SCF een bedrag van € 2.466,17 als basisinkomen heeft aangemerkt en van een totaal maandelijks inkomen huishouden uitging van € 2.596,17.

7.2.7.3 Zienswijze SCF

SCF betwist de overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft. Daartoe voert SCF kort samengevat de volgende punten aan:

- De manier waarop SCF de afkapvoet in dit dossier heeft toegepast paste binnen de Leennormenmethodiek.
- SCF betwist dat zij bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag had moeten uitgaan van het inkomen vermeerderd met toeslagen en vakantiegeld in plaats van het netto basis inkomen, nu de Leennormenmethodiek op dat punt (nog) niet eenduidig was.

Wel geeft SCF aan dat zij per 15 juli 2022 haar acceptatiebeleid heeft aangepast, zodat per die datum alleen nog een afkapvoet voor inkomens vanaf 1,5 keer modaal wordt gehanteerd. Ook geeft SCF aan dat zij bestaande klanten, die een lening in de periode tussen 1 april 2021 en 15 juli 2022 hebben afgesloten

---

⁷⁵ Dossierstukken dossier 8 – Afschriften en identificatie.

⁷⁶ Zie Dossier 8 – Notities.

Datum 9 juli 2024
 Ons kenmerk [...]
 Pagina 55 van 72

hebben gecompenseerd, indien zij als gevolg van de door SCF gehanteerde afkapvoet 'te veel' zouden hebben geleend.

7.2.7.4 Beoordeling dossier 8

Overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft

Op basis van de beschikbare informatie is de AFM van oordeel dat SCF in dit dossier met de consument een kredietovereenkomst is aangegaan die onverantwoord is met het oog op overkreditering van de consument. Hiermee heeft SCF artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 20 oktober 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

Aan de hand van de Leennormenmethodiek en de in paragraaf 7.2.7.2 van dit besluit genoemde feiten heeft de AFM in onderstaande tabel de voor de consument beschikbare maandruimte voor krediet⁷⁷ en het maximaal te verstrekken krediet⁷⁸ berekend. In onderstaande tabel is ook de berekening van SCF opgenomen, aan de hand van het document Dossier 8 – Kredietbeoordeling en de zienswijze van SCF.

<u>Financiële positie klant</u>	Berekening SCF	Berekening AFM ⁷⁹
<i>Inkomen uit arbeid</i>	€ 2.466	€ 2.466
<i>Vakantietoeslag</i>	€ 130	€ 130
Totaal inkomen	€ 2.596	€ 2.596
Te verminderen met lasten, leennorm en surplus:		
<i>Netto woonlasten</i>	€ 849	€ 849
<i>Lasten bestaande financieringen (BKR)</i>	€ 444	€ 444
- Totaal lasten	€ 1.293	€ 1.293
- Leennorm	€ 1.181	€ 1.232
- Surplus eigen woningbezit	€ 0	€ 0
- Surplus autobezit	€ 0	€ 0
= Beschikbare maandruimte voor krediet	€ 122	€ 71

⁷⁷ De beschikbare maandruimte is het totale inkomen min de totale lasten, de leennorm, het surplus eigen woningbezit en het surplus autobezit.

⁷⁸ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

⁷⁹ De berekening van SCF en de berekening van de AFM is weergegeven met afgeronde bedragen.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 56 van 72

Kredietlimiet	Verstrekt krediet	Verantwoorde kredietlimiet ⁸⁰
	€ 6.840	€ 4.007

Uit bovenstaande tabel blijkt dat SCF de kredietlimiet te hoog heeft berekend. SCF heeft daardoor een overeenkomst gesloten met een kredietlimiet van € 6.840, terwijl volgens de berekening van de AFM slechts een overeenkomst met een kredietlimiet van € 4.007 verantwoord was geweest. Hierdoor heeft SCF de consument voor een bedrag ter hoogte van € 2.839 overgekrediteerd.

Dat SCF een te hoog krediet heeft berekend is het gevolg van de omstandigheid dat SCF niet overeenkomstig de Leennormenmethodiek de inkomensafhankelijke opslag heeft berekend en de afkapvoet heeft gehanteerd. Dat zorgde er uiteindelijk voor dat SCF bij de ILT uitging van een te lage leennorm, met een te hoog kredietlimiet als gevolg. De AFM zal dit hieronder nader toelichten.

Onjuiste berekening van de inkomensafhankelijke opslag

SCF berekende de inkomensafhankelijke opslag aan de hand van slechts het basis inkomen van afgerond € 2.466, bestaande uit enkel het inkomen uit arbeid. In paragraaf 7.2.1.4 van dit besluit heeft de AFM toegelicht dat bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag moet worden uitgegaan van – kort gezegd – het inkomen dat SCF aan de ILT ten grondslag heeft gelegd, inclusief vakantiegeld en toeslagen. Nu uit de bovenstaande tabel blijkt dat SCF als inkomen bij de ILT het inkomen uit arbeid vermeerderd met vakantietoeslag heeft gehanteerd, geldt ook hier dat SCF redelijkerwijs had moeten concluderen dat zij bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag de vakantietoeslag niet buiten beschouwing kon laten.

Door de inkomensafhankelijke opslag van de klant te berekenen aan de hand van slechts het basis inkomen, ging SCF uit van een te lage inkomensafhankelijke opslag en daardoor een te lage leennorm voor de klant.

Onjuiste toepassing afkapvoet

De leennorm voor de klant is nog lager uitgevallen, doordat SCF de te laag vastgestelde leennorm ook nog onterecht heeft afgetopt aan de hand van een maximale leennorm voor modale inkomens. De AFM licht dit hieronder toe.

Zoals ook toegelicht in paragraaf 7.2.6.4 van dit besluit, geldt er op grond van de Leennormenmethodiek bij het bepalen van de leennorm slechts een afkapvoet ten aanzien van klanten met een inkomen van anderhalf keer modaal. SCF heeft echter in dit dossier de leennorm voor een klant met een modaal inkomen afgetopt, waardoor zij van een te lage leennorm uitging.

---

⁸⁰ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 57 van 72

Conclusie

Gelet op het voorgaande, concludeert de AFM dat SCF niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek de inkomensafhankelijke opslag heeft berekend en een afkapvoet heeft gehanteerd, met overkreditering van de consument als gevolg.

7.2.8 Dossier 10

7.2.8.1 Samenvatting

In dit dossier heeft SCF een kredietovereenkomst met een kredietlimiet van € € 7.945 met een consument afgesloten op 13 december 2021. De AFM heeft in het onderzoeksrapport vastgesteld dat SCF, met het oog op overkreditering, geen kredietovereenkomst van die omvang met de consument had mogen aangaan. Hierdoor heeft SCF artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 13 december 2021.

7.2.8.2 Feiten dossier 10

Op 13 december 2021 heeft SCF met een klant een kredietovereenkomst afgesloten met een kredietlimiet van € 7.945, ten behoeve van de aankoop van een auto.⁸¹ Het betrof een aflopend, automotieve krediet.⁸² De looptijd bedroeg 60 maanden en de maandtermijn en de slottermijn van het krediet bedroegen respectievelijk € [circa 100] en € 4.000.⁸³ De debetrentevoet op jaarbasis bedroeg [circa 6%].

De klant heeft onder andere de volgende gegevens in het vragenformulier automotive ingevuld:⁸⁴

- Burgerlijke staat: alleenstaand
- Soort dienstverband: arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd
- Soort woning: inwonend
- Inwonende kinderen: 0
- Kinder-/partneralimentatie: 0
- Auto: geen

Het document Dossierstukken dossier 10 bevat onder andere een loonstrook over de periode oktober 2021. Daaruit blijkt dat de klant een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd had en € [...] bruto en € [...] netto aan salaris ontving. Ook blijkt uit de loonstrook dat de klant vakantiegeld opbouwde. Het document Dossierstukken dossier 10 bevat geen pro forma bruto-netto berekening van het salaris.

---

⁸¹ Blijkt uit Overview Data Auto.

⁸² Zie Dossierstukken dossier 10.

⁸³ Zie Dossierstukken dossier 10.

⁸⁴ Zie Overview Data Auto, Dossier 10 – Notities, Dossier 10 – Kredietbeoordeling en Dossierstukken Dossier 10.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	58 van 72

De klant ontving in de maanden oktober en november 2021 de volgende bijschrijvingen aan salaris:

- Een bijschrijving van € [...] op [...] oktober 2021; en
- Een bijschrijving van € [...] op [...] november 2021.⁸⁵

De klant had de volgende BKR-registraties openstaan:

- Een aflopend krediet van € [circa € 820], met een looptijd van twee jaar; en
- Een aflopend krediet van € [circa € 530], met een looptijd van twee jaar.⁸⁶

Uit het document Dossier 10 – Kredietbeoordeling blijkt dat SCF een bedrag van € 1.914,35 als basisinkomen heeft aangemerkt en van een ‘totaal maandelijks inkomen huishouden’ van € 2.034,35 uitging.

7.2.8.3 Zienswijze SCF

SCF betwist de overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft. SCF betwist kort samengevat dat zij bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag had moeten uitgaan van het inkomen vermeerderd met toeslagen en vakantiegeld in plaats van het netto basis inkomen, nu de Leennormenmethodiek op dat punt (nog) niet eenduidig was. SCF meent dat zij juist en conform de Leennormenmethodiek heeft gehandeld.

7.2.8.4 Beoordeling dossier 10

Overtreding van artikel 4:34, tweede lid, Wft

Op basis van de beschikbare informatie is de AFM van oordeel dat SCF in dit dossier met de consument een kredietovereenkomst is aangegaan die onverantwoord is met het oog op overkreditering van de consument. Hiermee heeft SCF artikel 4:34, tweede lid, Wft overtreden op 13 december 2021. De AFM licht dit hieronder toe.

Aan de hand van de Leennormenmethodiek en de hierboven genoemde feiten heeft de AFM in onderstaande tabel de voor de consument beschikbare maandruimte voor krediet⁸⁷ en het maximaal te verstrekken krediet⁸⁸ berekend. In onderstaande tabel is ook de berekening van SCF opgenomen, aan de hand van het document Dossier 10 – Kredietbeoordeling en de zienswijze van SCF.

---

⁸⁵ Zie Dossierstukken dossier 10.

⁸⁶ Zie Dossier 10 – Notities.

⁸⁷ De beschikbare maandruimte is het totale inkomen min de totale lasten, de leennorm, het surplus eigen woningbezit en het surplus autobezit.

⁸⁸ Voor aflopende kredieten met slotsom wordt het maximaal te verstrekken krediet berekend als de opsomming van de slotsom en het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare ruimte na aftrek van de maandelijkse rentelasten op de slotsom.

Datum 9 juli 2024
 Ons kenmerk [...]
 Pagina 59 van 72

Financiële positie klant	Berekening SCF	Berekening AFM⁸⁹
<i>Inkomen uit arbeid</i>	€ 1.914	€ 1.914 ⁹⁰
<i>Vakantietoeslag</i>	€ 101	€ 101
<i>Zorgtoeslag</i>	€ 19	€ 19
Totaal inkomen	€ 2.034	€ 2.034
Te verminderen met lasten, leennorm en surplus:		
<i>Netto woonlasten</i>	€ 574	€ 574
<i>Lasten bestaande financieringen (BKR)</i>	€ 56	€ 56
- Totaal lasten	€ 630	€ 630
- Leennorm	€ 1.129	€ 1.148
- Surplus eigen woningbezit	€ 0	€ 0
- Surplus autobezit	€ 178	€ 178
= Beschikbare maandruimte voor krediet	€ 96	€ 78
Kredietlimiet	Verstrekt krediet	Verantwoorde kredietlimiet⁹¹
	€ 7.945	€ 7.046 met slottermijn van € 4.000

Uit bovenstaande tabel blijkt dat SCF de kredietlimiet te hoog heeft berekend. SCF heeft daardoor een overeenkomst gesloten met een kredietlimiet van € 7.945, terwijl volgens de berekening van de AFM slechts een overeenkomst met een kredietlimiet van € 7.046 verantwoord was geweest. Hierdoor heeft SCF de consument voor een bedrag ter hoogte van € 899 overgekrediteerd.

Dat SCF een te hoog krediet heeft berekend is het gevolg van de omstandigheid dat SCF niet overeenkomstig de Leennormenmethodiek de inkomensafhankelijke opslag heeft berekend. Hierdoor werd de inkomensafhankelijke opslag te laag berekend. Dat zorgde er uiteindelijk voor dat SCF bij de ILT uitgang van een te lage leennorm, met een te hoog kredietlimiet als gevolg. De AFM zal dit hieronder nader toelichten.

⁸⁹ De berekening van SCF en de berekening van de AFM is weergegeven met afgeronde bedragen.

⁹⁰ Laagste inkomen gehanteerd.

⁹¹ Voor aflopende kredieten zonder slotsom is het maximaal te verstrekken krediet bepaald door het maximale bedrag dat de klant kan aflossen met de beschikbare maandruimte voor krediet.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	60 van 72

Onjuiste berekening van de inkomensafhankelijke opslag

SCF berekende de inkomensafhankelijke opslag aan de hand van slechts het basis inkomen van afgerond € 1.914, bestaande uit enkel het inkomen uit arbeid. In paragraaf 7.2.1.4 van dit besluit heeft de AFM toegelicht dat bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag moet worden uitgegaan van – kort gezegd – het inkomen dat SCF aan de ILT ten grondslag heeft gelegd, inclusief vakantiegeld en toeslagen. Nu uit de bovenstaande tabel blijkt dat SCF als inkomen bij de ILT het inkomen uit arbeid vermeerderd met zorgtoeslag en vakantietoeslag heeft gehanteerd, geldt ook hier dat SCF redelijkerwijs had moeten concluderen dat zij bij de berekening van de inkomensafhankelijke opslag niet de zorg- en vakantietoeslag buiten beschouwing kon laten.

Door de inkomensafhankelijke opslag van de klant te berekenen aan de hand van slechts het basisinkomen, ging SCF uit van een te lage inkomensafhankelijke opslag en daardoor een te lage leennorm voor de klant.

Conclusie

Gelet op het voorgaande, concludeert de AFM dat SCF niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek de inkomensafhankelijke opslag heeft berekend, met overkreditering van de consument als gevolg.

7.2.9 Conclusie

Gelet op het voorgaande is de AFM van oordeel dat SCF in de periode van 12 juli 2021 tot en met 20 december 2021 in totaal negen overtredingen heeft begaan van artikel 4:34, eerste lid, Wft, artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113 BGfo, en artikel 4:34, tweede lid, Wft. SCF heeft in vier van de tien onderzochte dossiers voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst onvoldoende informatie ingewonnen over de financiële positie van de consument om te kunnen beoordelen of het aangaan van de overeenkomst verantwoord was gelet op het voorkomen van overkreditering. In vijf van de tien onderzochte dossiers is SCF een kredietovereenkomst aangegaan met een consument terwijl dat met het oog op overkreditering onverantwoord was.

7.3 Waarom legt de AFM hier een boete op?

De AFM acht het opportuun om SCF voor de vastgestelde overtredingen, vanwege hun onderlinge samenhang, één gezamenlijke boete op te leggen. Zij licht dit als volgt toe.

De door de AFM geconstateerde overtredingen zien op kernbepalingen uit de Wft die zijn bedoeld om de consument te beschermen tegen overkreditering, en zijn dus zonder meer ernstig. Het voorkomen van overkreditering bij het verstrekken van consumptief krediet is van cruciaal belang, omdat een te hoge lening betekent dat de consument na het betalen van rente en aflossing onvoldoende geld overhoudt om de kosten van levensonderhoud en de vaste lasten te betalen. In dat geval moet zo'n consument met een

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	61 van 72

lager budget rond zien te komen dan verantwoord is, met alle nadelige effecten van dien.⁹² Als kredietaanbieder heeft SCF hier een belangrijke maatschappelijke taak en beschermingsfunctie, die zij heeft verzaakt door niet te waarborgen dat aan klanten geen onverantwoorde kredieten werden verstrekt.

Van de tien klantdossiers die de AFM risicogestuurd heeft geselecteerd, heeft de AFM in acht dossiers tekortkomingen geconstateerd. In vier klantdossiers heeft SCF onvoldoende informatie ingewonnen om adequaat overkreditering tegen te gaan. Anders verwoord heeft SCF in deze dossiers kredieten verstrekt zonder dat zij zich er in voldoende mate van had vergewist of dat krediet voor de betrokken klanten verantwoord was en waarmee zij dus het risico nam dat de klant zou worden overgekrediteerd. In vijf klantdossiers valt ook vast te stellen dat SCF de consument daadwerkelijk heeft overgekrediteerd. Dit maakt dat er sprake is van overtredingen, gedurende een periode van iets meer dan zes maanden.

De overtredingen zijn grotendeels terug te voeren op het beleid en processen van SCF. Zo ging SCF op grond van haar Acceptatiehandboek uit van een inconsistent en onjuist inkomen bij de berekening van de inkomensafhankelijke toeslagen en/of opslag (zie dossiers 1, 2, 7, 8 en 10). Verder hanteerde zij een onjuiste afkapvoet (zie dossiers 7 en 8) en verifieerde zij niet alle uitgevraagde lasten en/of inkomensbronnen in overeenstemming met de Leennormenmethodiek (dossiers 4, 5, 6 en 7). De overtredingen maakten daarmee deel uit van de wijze waarop SCF haar kredietverleningsproces had ingericht. Dit maakt dat er sprake is van structurele overtredingen en niet van losstaande incidenten. Daardoor moet worden aangenomen dat ook andere klanten kredieten hebben afgesloten die onverantwoord waren of die zijn verstrekt op basis van onvoldoende informatie over de financiële situatie van de klant. Voor de overkreditering als gevolg van de verkeerde toepassing van de afkapvoet is dit ook gebleken. SCF heeft na contact met de AFM op basis van eigen onderzoek vastgesteld dat in 418 dossiers in de periode van 1 april 2021 tot 15 juli 2022 bij nader inzien een lagere kredietlimiet had moeten worden vastgesteld.⁹³ Cijfers voor de impact van bijvoorbeeld de onjuiste berekening van de toeslagen en inkomensafhankelijke toeslag zijn niet bekend, maar de AFM neemt aan dat ook hier een groter aantal dossiers is geraakt dan de door haar specifiek onderzochte dossiers.

In de opportuniteit van de boete weegt mee of met de overtreding voordeel is behaald en of de marktverhoudingen zijn verstoord. Dat is hier aan de orde. Doordat SCF bij een deel van de door haar verstrekte kredieten niet handelde conform de normen gericht op het voorkomen van overkreditering, ligt het in de rede dat zij aan meer consumenten en voor hogere bedragen kredieten kon aanbieden dan haar concurrenten. Ook acht de AFM het aannemelijk dat SCF door de overtredingen oneigenlijk voordeel heeft genoten in de vorm van de ontvangen rente over het te veel verstrekte krediet. De AFM benadrukt dat alle

---

⁹² Vgl. [Geldproblemen in Nederland - Nibud](#).

⁹³ Zie e-mail van 15 september 2022, 'Re: Survey verantwoorde kredietverstrekking'.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	62 van 72

kredietaanbieders aan de regelgeving zijn gebonden en erop moeten kunnen vertrouwen dat hun concurrenten geen oneigenlijk voordeel behalen uit het niet-naleven daarvan.

De AFM acht het zonder meer verwijtbaar dat SCF als kredietverstrekker structureel is tekortgeschoten in de naleving van enkele van haar belangrijkste verplichtingen ten opzichte van de klant. Daarbij weegt voor de AFM mee dat de tekortkomingen, zoals hierboven toegelicht, voortkwamen uit het proces en beleid van SCF ten aanzien van kredietacceptatie en verificatie. Hiermee lijkt SCF bewust risico's te hebben genomen, nu zij minder informatie inwon over de financiële positie van de consument dan door de Leennormenmethodiek werd voorgeschreven en zij de ILT niet in overeenstemming met de Leennormenmethodiek uitvoerde. De AFM kan SCF erin volgen dat SCF als kredietaanbieder een beoordelingsmarge heeft bij de toepassing van de normen en dat de destijds nieuwe Leennormenmethodiek niet op alle punten even duidelijk was. Dit laat onverlet dat SCF zich via de – door de sector opgestelde – Gedragscodes aan deze Leennormenmethodiek heeft gecommitteerd en dat het haar eigen verantwoordelijkheid was om hierover waar nodig opheldering te vragen. De AFM merkt op dat SCF op haar website onder de titel 'Waarom zou ik voor Santander Consumer Finance kiezen?' als een van de belangrijkste redenen noemt dat zij als lid van de VFN alle door haar opgestelde gedragsregels onderschrijft.⁹⁴ Dat SCF tegelijkertijd meent dat deze regels voor haar niet duidelijk konden zijn, kan de AFM hiermee niet goed rijmen. In de context van de hier onderzochte gevallen had het voor SCF bovendien steeds voldoende helder moeten zijn geweest dat zij met de door haar gekozen interpretatie de grenzen van haar beoordelingsmarge overschreed. Dit heeft de AFM in paragraaf 7.2 per dossier toegelicht.

Bij de opportuniteit van boeteoplegging weegt de AFM verder mee dat zij in 2019 ook al een boete oplegde aan SCFB (de rechtsvoorganger van SCF), wegens overtreding van dezelfde normen als hier aan de orde. De AFM heeft destijds geconstateerd dat SCFB (de rechtsvoorganger van SCF) in drie dossiers onvoldoende informatie had ingewonnen over de financiële positie van de klant. In zeven dossiers was aan klanten een krediet verstrekt terwijl dat niet verantwoord was. Specifiek heeft de AFM destijds onder meer al gewezen op het belang om extra zorgvuldigheid te betrachten wanneer uit de beschikbare informatie aanwijzingen voor lasten volgen die niet of anders zijn opgegeven. Ook blijkt uit het besluit, hoewel onder een andere leennormensystematiek, dat zorgvuldig moet worden beoordeeld wanneer toeslagen wel of niet in het inkomen moeten worden betrokken met het oog op het vaststellen van de beschikbare kredietruimte. SCF heeft zich dus bij herhaling onvoldoende rekenschap gegeven van de normen ter voorkoming van overkreditering, hetgeen de onderhavige overtredingen in het bijzonder boetewaardig maakt.

---

⁹⁴ Zie: <https://www.santander.nl/veelgestelde-vragen/over-santander/waarom-santander-consumer-finance>, laatst geraadpleegd op 2 juli 2024.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	63 van 72

SCF heeft er in haar zienswijze op gewezen dat zij op eigen initiatief haar Acceptatiehandboek en werkinstructies op een aantal onderdelen heeft aangepast en controlemaatregelen hanteert om eventuele onjuiste toepassing van haar Acceptatiehandboek te kunnen corrigeren. Ook wijst SCF erop dat zij ten aanzien van de verkeerde afkapvoet meteen maatregelen heeft getroffen en compensatie heeft aangeboden aan de betrokken klanten. Tot slot wijst SCF erop dat zij medewerking heeft verleend aan het onderzoek van de AFM. De AFM wil geloven dat SCF bezig is met het optimaliseren van het acceptatieproces en een aantal getroffen klanten heeft gecompenseerd (waarbij SCF zich overigens lijkt te hebben beperkt tot op dat moment nog lopende dossiers). Verder heeft de AFM er oog voor dat SCF zich tijdens het onderzoek van de AFM coöperatief heeft opgesteld. Strikt genomen heeft SCF met dit alles niet meer gedaan dan wat van haar mocht worden verwacht en dit doet aan de opportuniteit van boeteoplegging ook niet af, maar de AFM ziet hierin wel enige reden voor een verlaging van het boetebedrag, zoals verder zal worden toegelicht in paragraaf 8.2.2.5 hieronder.

7.4 Resterende aspecten zienswijze

Een aantal aspecten van de zienswijze van SCF is in het voorgaande nog niet geadresseerd. De AFM reageert daarop als volgt.

Strijd met AVG

SCF stelt in haar zienswijze ten aanzien van dossier 4 en 7 kort gezegd dat het doen van (nader) onderzoek naar bij- of afschrijvingen op door de klant verstrekte bankafschriften naar door de klant niet opgegeven en niet door de Leennormenmethodiek aangeduide posten in strijd zou komen met de AVG. In dat geval zou SCF alle individuele af- en bijschrijvingen op door de klant aangeleverde bankafschriften gaan verwerken terwijl dit redelijkerwijs niet nodig is. SCF verwijst daarbij naar een nieuwbrief van de VFN, waaruit blijkt dat er tussen onder andere de Autoriteit Persoonsgegevens en de AFM gesprekken worden gevoerd over of het integraal opvragen van een bankafschrift en de grondslag van de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens bij verantwoorde kredietverstrekking.

De AFM volgt dit standpunt niet. De AFM stelt vast dat SCF verplicht is om de lasten van cliënten te verifiëren, en dat zij ervoor gekozen om hiervoor – in ieder geval deels – gebruik te maken van bankafschriften. In dit geval heeft de AFM geconstateerd dat uit de in het dossier opgenomen bankafschriften informatie bleek die van belang was voor de beoordeling of een krediet verantwoord kon worden verstrekt. Tegen deze achtergrond kan in het midden blijven of SCF in het licht van de AVG integraal bankafschriften kon opvragen of dat zij op andere wijze de nodige informatie zou moeten inwinnen om te kunnen beoordelen of het krediet verantwoord is.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	64 van 72

Onderzoeksrapport

SCF geeft in haar zienwijze aan dat zij gedurende veertien maanden niet adequaat de bevindingen van de AFM heeft kunnen adresseren, doordat SCF pas op 15 december 2023 het onderzoeksrapport heeft ontvangen. Ook geeft SCF aan dat er tijdens de veelvuldige reguliere periodieke overleggen met de AFM er niet door de AFM is gerept over een eventueel (formeel) vervolg op het thema-onderzoek van de AFM naar verantwoorde kredietverstrekking, anders dan ten aanzien van de toepassing van de afkapvoet.

De AFM reageert daarop als volgt. De AFM waardeert dat SCF het van belang acht om de bevindingen van de AFM snel en adequaat te adresseren. Dat SCF deze bevindingen heeft ontvangen (pas) bij toezending van het onderzoeksrapport, is echter als zodanig niet een aspect dat meeweegt in de beslissing om aan SCF wegens de vastgestelde overtredingen een bestuurlijke boete op te leggen. De AFM legt SCF een boete op voor feiten die hebben plaatsgevonden voor aanvang van het onderzoek en het tijdsverloop tot toezending van het onderzoeksrapport heeft daarin geen rol speelt. Daarnaast is het de verantwoordelijkheid van SCF zelf om ervoor te zorgen dat zij aan de normen van artikel 4:34 Wft voldoet.

Voor zover SCF in haar zienswijze een beroep doet op het vertrouwensbeginsel, in die zin dat zij erop vertrouwd dat de AFM geen boete (meer) zou opleggen, wijst de AFM erop dat de AFM SCF reeds op 12 december 2022 heeft geïnformeerd dat zij (nog) een separate terugkoppeling zou ontvangen ten aanzien van de door de AFM onderzochte klantdossiers. Ook heeft de AFM SCF nog in haar tweede aanvullende informatieverzoek van 16 mei 2023 bericht dat de AFM op dat moment een boete overwoog als één van de afdoeningsmogelijkheden.

8 Besluit

8.1 Besluit tot boeteoplegging

Op grond van het voorgaande heeft de AFM besloten aan SCF een bestuurlijke boete op te leggen wegens de volgende overtredingen:^{95, 96}

- artikel 4:34, eerste lid, Wft op 17 augustus en 20 december 2021;
- artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo op 12 juli en 14 september 2021; en
- artikel 4:34, tweede lid, Wft op 17 augustus, 20 oktober, 26 oktober, 28 oktober en 13 december 2021.

---

⁹⁵ De AFM heeft de bevoegdheid om een boete op te leggen op grond van artikel 1:80, eerste lid Wft. Dit besluit tot boeteoplegging is genomen door het bestuur van de AFM en conform het tekeningsmandaat ondertekend door een plaatsvervangend boetefunctionaris en een jurist bestuurlijke boetes.

⁹⁶ Volledigheidshalve wijst de AFM erop dat de overtredingen waarvoor deze boete is opgelegd, gelden als een [toezichtantecedent](#) voor alle (mede)beleidsbepalers en de leden van het toezichthoudend orgaan ten tijde van de overtreding(speriode).

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	65 van 72

8.2 Hoogte van de boete

De AFM stelt de hoogte van de boete vast op € 3.700.000. De AFM licht de hoogte van dit bedrag hieronder toe.⁹⁷

8.2.1 Regime omzetgerelateerde boete

Op grond van artikel 1:82, eerste lid, Wft bedraagt de boete voor deze overtredingen maximaal 10% van de netto-omzet van de onderneming in het boekjaar voorafgaand aan het boetebesluit, indien dit meer is dan het ingevolge artikel 1:81, vierde lid, Wft juncto artikel 1:81, tweede lid, Wft toepasselijke maximumbedrag.⁹⁸ Dit regime geldt in dit geval dus voor ondernemingen met een netto jaaromzet boven € 100.000.000. In het geval van een onderneming die opgenomen is in een groep met een geconsolideerde jaarrekening worden bij de berekening van de netto-omzet de totaalbedragen gehanteerd uit de geconsolideerde jaarrekening van de uiteindelijke moederonderneming.⁹⁹ Nu SCF onderdeel uitmaakt van een groep met een geconsolideerde jaarrekening, waarvan Banco Santander de uiteindelijke moederonderneming is, is voor het vaststellen van de netto-jaaromzet de geconsolideerde jaarrekening over 2023 van Banco Santander bepalend. Uit de geconsolideerde jaarrekening van Banco Santander blijkt een *'interest income/(charges)'* van € 43.000.000.000.¹⁰⁰ De AFM merkt deze post in ieder geval aan als netto jaaromzet van Banco Santander. Dit leidt tot de conclusie dat in dit geval, anders dan SCF stelt, de wet toepassing van de omzetgerelateerde boete voorschrijft.

De AFM heeft beleid ten aanzien van zaken waarin de wet de omzetgerelateerde boete voorschrijft: het Boetetoemingsbeleid AFM 2021 (**Boetetoemingsbeleid**).¹⁰¹ Omdat de omzetgerelateerde boete slechts een maximum voorschrijft, bestaande uit een percentage van de omzet van de (uiteindelijke moederonderneming van de) onderneming, heeft de AFM drie manieren onderscheiden waarop de boete kan worden berekend. Als uitgangspunt geldt dat de boete in principe wordt berekend vanuit het 'gewone' wettelijk basisbedrag. Als dit niet tot een passende bestraffing zou leiden, dan kan hiervan worden afgeweken en kan de AFM het boetebedrag berekenen aan de hand van het regime 'zwaardere zaken' of 'zwaarste zaken' en daarbij de omzet betrekken in de hoogte van de boete. De AFM ziet in dit geval geen aanleiding om van dit uitgangspunt af te wijken en neemt een basisbedrag van € 2.500.000¹⁰² als startpunt voor het vaststellen van de hoogte van de boete. Dit basisbedrag geldt voor elk van de overtredingen van

⁹⁷ De AFM volgt hiervoor het stappenplan zoals opgenomen in het Boetetoemingsbeleid AFM 2021 (het **Boetetoemingsbeleid**).

⁹⁸ Bij deze berekening houdt de AFM rekening met artikel 1:81, vierde lid, Wft, op grond waarvan – kort gezegd – het toepasselijke maximumbedrag wordt verdubbeld indien ten tijde van het plegen van de overtreding nog geen vijf jaren zijn verstreken sinds het opleggen van een bestuurlijke boete aan de overtreder ter zake van eenzelfde overtreding.

⁹⁹ Artikel 1:81, derde lid, Wft.

¹⁰⁰ Zie: santander.com/content/dam/santander-com/en/documentos/informe-financiero-anual/2023/ifa-2023-consolidated-annual-financial-report-en.pdf, p. 536.

¹⁰¹ [Hoe bepaalt de AFM de hoogte van de boete.](#)

¹⁰² Zie artikel 1:81, tweede lid, Wft jo. Artikel 10 van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector (**Bbbfs**).

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	66 van 72

artikel 4:34, eerste lid, Wft, artikel 4:34, eerste lid, Wft juncto artikel 113, eerste lid, BGfo en artikel 4:34, tweede lid, Wft. De AFM legt voor de overtredingen gezamenlijk één bestuurlijke boete op; het gaat dus om één boete met een basisbedrag van € 2.500.000.

8.2.2 Stappenplan

8.2.2.1 Beleidsmatig basisbedrag van € 2.500.000

Zoals hierboven toegelicht, hanteert de AFM een basisbedrag van € 2.500.000 als startpunt.

8.2.2.2 Ernst en/of duur van de overtreding

De AFM kan het basisbedrag verlagen of verhogen met ten hoogste 50% indien de ernst en/of duur van de overtreding een dergelijke verlaging of verhoging rechtvaardigt.¹⁰³

In dit geval ziet de AFM geen reden voor een aanpassing van het basisbedrag op deze gronden. Zoals al uiteengezet in paragraaf 7.3 (Waarom legt de AFM hier een boete op?) zijn de overtredingen zoals hier aan de orde zonder meer ernstig. Deze ernst is als zodanig al verdisconteerd in het basisbedrag. De AFM ziet geen bijzondere omstandigheden die in dit geval zouden moeten leiden tot een verhoging of verlaging van dat basisbedrag.

8.2.2.3 Mate van verwijtbaarheid

De AFM kan het basisbedrag verlagen of verhogen met ten hoogste 50% indien de verwijtbaarheid van de overtreder een dergelijke verlaging of verhoging rechtvaardigt.¹⁰⁴

De AFM merkt op dat de rechtsvoorganger van SCF in 2019 is beboet wegens overtredingen van dezelfde normen. Dit maakt de overtreding in verhoogde mate verwijtbaar. Deze omstandigheid blijft hier echter buiten beschouwing omdat de eerdere overtredingen op grond van het Boetetoemetingsbeleid hierna wordt meegewogen in het kader van recidive (zie paragraaf 8.2.2.4).

Voor het overige ziet de AFM geen aanleiding om het basisbedrag te verhogen of te verlagen. Zoals al uiteengezet in paragraaf 7.3 zijn de overtredingen SCF zonder meer te verwijten, nu het voor SCF steeds voldoende helder moet zijn geweest dat zij de grenzen van haar beoordelingsmarge ten aanzien van de open normen van artikel 4:34 Wft overtrad.

---

¹⁰³ Artikel 2, tweede lid, Bbbfs.

¹⁰⁴ Artikel 2, derde lid, Bbbfs.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	67 van 72

8.2.2.4 Recidive

De AFM moet op grond van artikel 1:81, vierde lid, Wft en artikel 3 Bbbfs het boetebedrag verdubbelen indien tijdens de periode van de overtreding nog geen vijf jaren zijn verlopen sedert het opleggen van een bestuurlijke boete aan de overtreder ter zake van eenzelfde overtreding. De AFM heeft op 30 augustus 2019 aan SCFB, de rechtsvoorganger van SCF, een boete opgelegd wegens overtredingen van zowel het eerste als het tweede lid van artikel 4:34 Wft in de periode van 31 oktober 2017 tot en met 23 november 2017. Dit betreft zonder meer 'eenzelfde' overtredingen. Gelet op het voorgaande dient de AFM het boetebedrag te verdubbelen, waarmee het boetebedrag komt op € 5.000.000. Wel ziet de AFM om de hierna te noemen redenen aanleiding om het boetebedrag te verlagen op grond van de passendheidstoets.

8.2.2.5 Passendheidstoets

De AFM zal in het licht van de passendheidstoets het boetebedrag verlagen tot € 3.700.000. Hierbij houdt de AFM rekening met de volgende in paragraaf 7.3 van dit besluit besproken omstandigheden: i) dat SCF maatregelen heeft getroffen ter voorkoming van overkreditering, ii) dat SCF naar aanleiding van het hanteren van een onjuiste afkapvoet een deel van haar klanten heeft gecompenseerd en iii) dat SCF medewerking heeft verleend aan het onderzoek van de AFM. De AFM acht het passend om het boetebedrag op deze gronden enigszins te verlagen, maar de door SCF getroffen maatregelen of medewerking zijn als zodanig niet van dien aard dat zij een vergaande verlaging rechtvaardigen.

In de beoordeling van de passendheid weegt in grotere mate mee dat een volledige verdubbeling van het boetebedrag als gevolg van recidive naar het oordeel van de AFM niet tot een passende boete zou leiden. De AFM begrijpt het bepaalde in de artikelen 1:81, vierde lid, Wft en 3 Bbbfs zo dat hardleersheid, in die zin dat een overtreding die zo zwaar is bevonden dat hiervoor een boete is opgelegd opnieuw wordt begaan, zwaar moet worden bestraft. De wetgever heeft hierin geen onderscheid gemaakt tussen de situatie waarin (nagenoeg) dezelfde overtreding opnieuw wordt begaan en waarin, op basis van andere feiten en omstandigheden, opnieuw dezelfde norm wordt overtreden. De AFM dient echter wel in alle gevallen te beoordelen of sprake is van een evenredige sanctie, gelet op alle omstandigheden van het geval. De AFM ziet in dit geval reden om het boetebedrag enigszins te verlagen. In deze beslissing betreft de AFM in de eerste plaats dat de hier relevante Leennormenmethodiek is geïntroduceerd na de boete uit 2019. Daarmee is precieze wijze waarop aan de open normen invulling is gegeven, tussentijds veranderd. Daarnaast weegt de AFM mee dat SCF weliswaar dezelfde normen opnieuw heeft overtreden, maar dat aan de in dit besluit vastgestelde tekortkomingen deels andere feiten en omstandigheden ten grondslag liggen dan aan de overtredingen waarvoor in 2019 een boete is opgelegd. Ten aanzien van de geconstateerde overkreditering was in 2019 in meerdere gevallen sprake van fouten in de dossierbehandeling. In andere gevallen waren bepaalde kosten en het wegvallen van bepaalde inkomensbronnen beleidsmatig buiten de berekening van de toegestane maandruimte gelaten. In het onderhavige besluit heeft de vastgestelde

Datum 9 juli 2024
Ons kenmerk [...]
Pagina 68 van 72

overkreditering deels een andere oorzaak, namelijk de manier waarop SCF inkomensafhankelijke elementen van de ILT berekende, zoals de inkomensafhankelijke opslag en toeslagen, en het hanteren van een te lage afkapvoet.

Dit alles laat onverlet dat de AFM van SCF had verwacht dat zij – zeker nadat zij in de vorm van een boete was gewezen op het belang van de kredietregels – al het nodige zou doen om te voorkomen dat zij de normen opnieuw zou overtreden. In plaats daarvan heeft de AFM minder dan twee jaar na het boetebesluit uit 2019 nieuwe tekortkomingen gesignaleerd ten aanzien van enkele van de belangrijkste verantwoordelijkheden van een kredietaanbieder tegenover haar cliënten. Daarbij geldt dat de overtredingen die de AFM SCF hier verwijt deels ook juist overeenkomsten vertonen met de overtredingen die aan de boete uit 2019 ten grondslag lagen (zie hiervoor paragraaf 7.3 ‘waarom legt de AFM hier een boete op?’). Alles afwegende ziet de AFM reden voor een verlaging van het boetebedrag tot € 3.700.000.¹⁰⁵ Een lager bedrag zou geen recht doen aan de ernst, duur en impact van de overtredingen, in combinatie met de recidive.

8.2.2.6 Draagkracht

SCF moet worden geacht een boete van € 3.700.000 te kunnen dragen, dus voor een verdere verlaging is geen aanleiding.

8.3 Betaling van de boete

De boete moet worden betaald binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit¹⁰⁶ op bankrekening [...] (BIC: [...]) ten name van AFM te Amsterdam, onder vermelding van factuurnummer [...]. SCF ontvangt geen afzonderlijke factuur voor dit bedrag.

Als SCF bezwaar maakt tegen dit besluit, wordt de verplichting om de boete te betalen geschorst totdat op het bezwaar is beslist. Die verplichting wordt ook geschorst als SCF na de bezwaarprocedure in beroep gaat, totdat op het beroep is beslist.¹⁰⁷ Over de periode dat de verplichting om de boete te betalen is geschorst, is wel wettelijke rente verschuldigd.¹⁰⁸

---

¹⁰⁵ Het betreft een verlaging met 30%. In de toelichting op het Boetetoemingsbeleid 2021 is aangegeven dat verlagingen met meer dan 30% uitzonderlijk zijn.

¹⁰⁶ Artikel 4:87, eerste lid, en de artikelen 3:40 en 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht (**Awb**).

¹⁰⁷ Artikel 1:85, eerste lid, Wft.

¹⁰⁸ Artikel 1:85, tweede lid, Wft.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	69 van 72

8.4 Openbaarmaking van de boete

De AFM moet een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete zo spoedig mogelijk openbaar maken.¹⁰⁹ Als de bestuurlijke boete openbaar is gemaakt, moet de AFM ook zo spoedig mogelijk de indiening van een bezwaar tegen de boete openbaar maken.¹¹⁰

De wetgever heeft het openbaar maken van bestuurlijke sancties verplicht gezien:

- het belang van het publiek om zo ruim mogelijk kennis te kunnen nemen van het optreden van de toezichthouders en de gronden daarvoor;
- het belang van andere instellingen die onder toezicht staan, zodat zij weten welke gedragingen kunnen leiden tot handhaving en meer inzicht krijgen in de invulling die de toezichthouder aan bepaalde normen geeft;
- het belang van personen die door de inbreuk schade hebben geleden, zodat zij eventueel hun rechten jegens de overtreder geldend kunnen maken; en
- het belang van een ontmoedigend effect op andere personen en ondernemingen onder toezicht om overtredingen te begaan.

Deze belangen wegen over het algemeen op tegen het belang van de overtreder dat zijn overtreding niet bekend wordt.¹¹¹

8.4.1 Uitzonderingsgronden

Onder bepaalde omstandigheden moet de openbaarmaking worden uitgesteld of anoniem plaatsvinden.¹¹² Dit is het geval voor zover:

- de openbaar te maken gegevens herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon en bekendmaking van zijn persoonsgegevens onevenredig zou zijn;
- betrokken partijen in onevenredige mate schade zou worden berokkend;
- een lopend strafrechtelijk onderzoek of een lopend onderzoek door de toezichthouder naar mogelijke overtredingen zou worden ondermijnd; of
- de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou worden gebracht.

---

¹⁰⁹ Artikel 1:97, derde lid, Wft.

¹¹⁰ Artikel 1:97, vijfde lid, Wft.

¹¹¹ *Kamerstukken II 2015/16*, 34 455, nr. 3, pp. 11-12 en *Kamerstukken II 2005/06 29 708*, nr. 19, pp. 301-303 en 420-421, nr. 20, p. 30 en nr. 39, pp. 8-10.

¹¹² Zie artikel 1:98, eerste lid, Wft.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	70 van 72

Als ook een uitgestelde of anonieme openbaarmaking de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou brengen, blijft openbaarmaking achterwege.¹¹³

De AFM ziet in dit geval geen reden om de openbaarmaking uit te stellen of in anonieme vorm te laten plaatsvinden. Er is namelijk geen sprake van één van de hiervoor genoemde uitzonderingsgronden. Dit wordt als volgt toegelicht.

Het is de AFM niet gebleken dat SCF of eventuele andere betrokken partijen door directe en niet-anonieme openbaarmaking in onevenredige mate schade zou worden berokkend. Publicatie dient het maatschappelijk belang om de markt te informeren of te waarschuwen. Het informeren of waarschuwen is in dit geval van belang om (mogelijk gedupeerde) klanten van SCF op de hoogte te stellen van het feit dat SCF normen om overkreditering te voorkomen heeft overtreden. Publicatie is daarnaast van belang voor de generale preventieve werking, omdat marktpartijen daardoor worden ingelicht over het handhavend optreden van de toezichthouder en de mogelijke gevolgen van een overtreding van de Wft. Uit dit oogpunt van preventie is volledige openbaarmaking effectiever dan anonieme publicatie van een boetebesluit.¹¹⁴

In dit geval is niet gebleken van een individuele, bijzondere situatie, waarbij de door SCF of eventuele andere betrokken partijen als gevolg van de publicatie te verwachten schade zodanig uitzonderlijk is, dat het belang van de bescherming van de markt daarvoor moet wijken.¹¹⁵ Daarbij komt dat eventuele schade door de openbaarmaking veeleer valt toe te schrijven aan overtreding van de norm door SCF, dan aan de genoemde openbaarmaking. Ook heeft de AFM niet kunnen vaststellen dat andere uitzonderingsgronden zich voordoen.

8.4.2 Wijze van publicatie

De AFM publiceert de boete door een openbare versie van het boetebesluit op haar website te plaatsen. De openbare versie bevat de volledige tekst van dit besluit, met uitzondering van vertrouwelijke gegevens. Deze openbare versie is als bijlage 1 bij dit besluit gevoegd. Als SCF van mening is dat de openbare versie toch nog vertrouwelijke gegevens bevat, dan verneemt de AFM dat graag uiterlijk binnen drie werkdagen na bekendmaking van dit besluit.

---

¹¹³ Zie artikel 1:98, tweede lid, Wft.

¹¹⁴ Zie bijv. Vvz Rb Rotterdam, 20 maart 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:2405; Vvz Rb Rotterdam, 18 april 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:4042; Rb Rotterdam 26 januari 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:1060; Cbb 1 december 2016, ECLI:NL:CBB:2016:352.

¹¹⁵ Zie bijvoorbeeld Rb Rotterdam 12 december 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:10860; Rb Rotterdam 15 oktober 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:10083; Rb Rotterdam 14 juli 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:7987; Rb Rotterdam 9 februari 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:2925; Rb Rotterdam 24 juli 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:6173; Cbb 6 april 2021 ECLI:NL:CBB:2021:366; Cbb 12 oktober 2017, ECLI:NL:CBB:2017:327; CBB 2 december 2014, ECLI:NL:CBB:2014:456.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	71 van 72

De openbare versie van het boetebesluit wordt geplaatst onder begeleiding van een persbericht. Van het persbericht kan een Engelse vertaling worden opgenomen. De AFM plaatst daarnaast een bericht over de boete in haar periodieke nieuwsbrieven en op LinkedIn en X¹¹⁶ en maakt gebruik van een RSS-feed¹¹⁷ en een news-alert.¹¹⁸ Het te publiceren persbericht is als bijlage 2 bij deze brief opgenomen.

De AFM kan, al naargelang de omstandigheden op het moment van publicatie, deze publicatietekst nog wijzigen of aanvullen.

Bij het persbericht wordt een pdf-bestand geplaatst met een weergave van de actuele stand van zaken. In dit pdf-bestand zal de AFM de datum opnemen waarop zij een bezwaarschrift heeft ontvangen, of dat er geen bezwaar is gemaakt tegen de boete. Ook zal de AFM in dit pdf-bestand en bij het persbericht een deeplink opnemen naar een eventuele uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank op rechtspraak.nl. In bijlage 3 bij deze brief is te zien hoe de AFM de actuele stand van zaken zal weergeven.

Ten slotte wordt de boete opgenomen op een pagina van de AFM-website waarop alle door de AFM gepubliceerde sancties zijn opgenomen. De pagina bevat een link naar de pagina met het persbericht en de overige bovengenoemde informatie.

8.4.3 Publicatiemoment

Publicatie vindt niet eerder plaats dan nadat vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop dit besluit aan SCF bekend is gemaakt.¹¹⁹ De publicatie wordt opgeschort als SCF verzoekt om een voorlopige voorziening.¹²⁰ Publicatie wordt dan in elk geval opgeschort, totdat de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan of het verzoek is ingetrokken.¹²¹

8.4.4 Overige publicatiemomenten

De AFM is verplicht om zo spoedig mogelijk inzicht te geven in de actuele stand van de procedure. De AFM dient ook de uitkomst van een ingediend bezwaar en de instelling en uitkomst van een (hoger) beroepsprocedure bekend te maken.¹²²

---

¹¹⁶ Het bericht op LinkedIn en X zal bestaan uit de kop en het intro van het persbericht (voor zover het aantal tekens dat toestaat) en een link naar het persbericht op de website van de AFM.

¹¹⁷ Een RSS-feed is een automatische melding van aanpassingen op de website.

¹¹⁸ Persbureaus en andere personen die zich hebben geabonneerd, ontvangen per e-mail persberichten van de AFM via 'news-alerts'.

¹¹⁹ Artikel 1:100, eerste lid, Wft. Dit laat onverlet de mogelijkheid van de AFM om onder omstandigheden eerder over te gaan tot openbaarmaking (artikel 1:100a, eerste lid, Wft).

¹²⁰ Als bedoeld in artikel 8:81 Awb

¹²¹ Artikel 1:100, derde lid, Wft. Dit laat onverlet de mogelijkheid van de AFM om onder omstandigheden eerder over te gaan tot openbaarmaking (artikel 1:100a, tweede lid, Wft).

¹²² Artikel 1:97, vijfde lid, Wft, tenzij het besluit tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie op grond van artikel 1:98 Wft niet openbaar is gemaakt.

Datum	9 juli 2024
Ons kenmerk	[...]
Pagina	72 van 72

Dit besluit ziet niet op die latere publicaties. In een later stadium zal SCF over deze nadere publicaties worden geïnformeerd.

9 Hoe kunt u bezwaar maken?

Iedere belanghebbende kan tegen deze beschikking bezwaar maken door binnen zes weken na bekendmaking daarvan een bezwaarschrift in te dienen bij de AFM, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam. Een bezwaarschrift kan ook per e-mail (bezwarenbox@afm.nl) worden ingediend. Aan deze elektronische verzending stelt de AFM nadere eisen die op haar website worden toegelicht (www.afm.nl/bezwaar). Een van die eisen is dat een bezwaarschrift niet aan andere AFM e-mailadressen dan de hier genoemde kan worden gestuurd. De AFM neemt het bezwaarschrift alleen inhoudelijk in behandeling als aan deze eisen is voldaan.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

[was getekend]
Jurist bestuurlijke boetes

[was getekend]
Plaatsvervangend boetefunctionaris